

וטהר לבנו

חידושים וזיזוקים

וישב

לרפואת העיניים
של ידידי היקר
ר' יוסף בן דייזי

ולעילוי נשמת:
סמי בן שפיקה

ד"ר יוסף בן דייזי, מנהל מחלקת עיניים במרכז הרפואי של בית ללא תשלום, ירושלים.
אני מודה לך על כל המאמצים והטיפול הטוב שהצגת לי במהלך השנים.
בני דייזי

< העלון מחולק חינם – בשמחה מיועד לקחת לבית ללא תשלום >

זכה נא והשתתף בהדפסת מהדורה חדשה של ספרי "וטהר לבנו"

שמרון שר התורה רבי חיים קנייבסקי זצ"ל העיד

הספר "מעורר מאוד"

ליראת שמים, למידות טובות, וללימוד תורה

ומרן שר התורה, בקבלתו הספרים שר כמה פעמים בהתלהבות:

"ושהו לבו בתוחך ודבק לבו במצותיך ויחד לבבו לאהבה ולידאה את עמך"

נוסח שלא נמצא בסידורי התפילה ובמקורות

וטהר לבנו - 6 כרכים לחיזוק וזיכוי הרבים (2/6 כרכים נתרמו)

לתרומה והנצחות, ולדמי קדימה כ 150 ₪ לס"ט, אנא פנו :

יוחנן ריינר 0527120333 106855@gmail.com

אני מאמין שכל שבוע שהדפסת הספר מתעכב זה משמים,

ובנתיים בס"ד נוספים חידושים לספרים, אבל תפילתי שכבר שאוכה להדפיסם ולתקם בישראל.

בס"ד יש כבר 1922 עמודי חידושים ל 5 הכרכים, חסר עוד 78 עמודים

בשביל שיחיה בכל סך 400 עמודים

דרך בראשית + מועדים תרמו - יש כבר כ 380 עמודים ועם יהיה בו גם תורה של פסח 580

וזהר לבנו - וישב

וישב יעקב בארץ מגורי אביו בארץ כנען

יעקב אבינו ששנים היה בחרן וגם בגלות מצרים אזי עיקר מקומו ועיקר דירתו "וישב" היה בארץ ישראל. ובפרט שעד עכשיו יעקב אבינו היה מנוע ממצוות כיבוד אב ומצוות ישוב ארץ ישראל, ועכשיו השלים כל חובתו בעולמו, לכן הרגיש בארץ ישראל כדירה מושלמת עבורו. ומפני כן מודגש **מגורי אביו** כנגד כיבוד אב, וגם **ארץ כנען** כנגד מצוות ישוב ארץ ישראל.

ויתכן שכשיעקב אבינו חזר לארץ ישראל הוא לא חשב שסוף סוף אחרי כל התלאות הוא חזר לארץ מולדתו, אלא יעקב אבינו חזר בכדי לקיים מצוות כיבוד אב ומצוות יישוב ארץ ישראל.

וישב יעקב בארץ מגורי אביו בארץ כנען – תתן אמת ליעקב

ייסורים עזים שאין כדוגמתם, לסבול ולהיענש בלי לדעת למה?? לקבל ציון נכשל כאשר אתה התכוננת כראוי וכל החומר שגור בפיך ואתה בטוח שכתבת הכל באופן מושלם ולמרות זאת במקום לקבל 100 אתה מקבל נכשל!!!! זה מתסכל ומקומם ומיאיאש!!!

ולמרות הכאב והתסכול, יעקב אבינו לא נחלש ולא מתקרר, והוא ממשיך לקיים מצוות, ולא שהוא שמר את המצוות רק בשביל דוגמא חיובית לילדים, אלא הוא המשיך בהתלהבות ובהשתוקקות ובאש קודש באותה עוצמה בתפילה ובלימוד ובעבודת השם, כי אכן יעקב אבינו פעל בחייו רק לשם שמים!!! **וכביכול** יעקב אבינו אמר לעצמו, **אפילו שאני הולך לגיהנום** בלי לדעת על מה ולמה!! בכל זאת אני ממשיך בעבודת השם כרגיל, ולמה?? **כי זו האמת!!!**

ולא פלא שעליו כתוב "תתן אמת ליעקב", כי יעקב עבד את בורא עולם באמת מושלמת לא לשם רווח כלשהוא. **ואולי** לכן הקב"ה קראו קל - ע"פ **גמרא מגילה י"ח** דהיינו שעבודתו הייתה מושלמת לגמרי 100 אחוז לשם שמים, **ולכן גם לא פלא** שדמות פניו במרכבה העליונה, כי הוא חי ועבד את בורא עולם רק בשביל האמת.

ובסוף כמובן התברר שהוא כן בן עולם הבא, ורק היה נדמה לו לזמן מסוים שהוא יורש גיהנום, **ואדרבה** מתוך ידיעה מוטעית זו זכה להשגות גבוהות עד אין סוף ולאפשר וגן עדן שאין לנו דמיון לשער, כי עמד בניסיון שאי אפשר לשער את קושי ואת עוצמתו.

ללמדנו, שבורא עולם מנסה אותנו גם במידע מוטעה בעליל, מידע שגורם לנו טשטוש עצום והרס השלווה, אבל אם נתגבר על הקושי נגלה שהכל היה בטעות והכל היה ניסיון, ואם נתגבר על הניסיון נרקוד משמחה שלא טעינו והובלנו כשה תועה, ולכן נלך בתמימות אחרי בורא עולם גם בזמני קושי.

ואם אכן יש זמנים קשים עלינו להתחזק ולהאמין שעוד יתבהרו המסכים ונגלה שהכל דמיון והבל, והכל היה ניסיון בכדי להיטיב לנו, וכידוע מהתמודדות בקשיים רק נבנים לתלפיות ובעוצמת נפש ורוח, וגם מקבלים כלים איך לעזור לאחרים להתמודד בזמן קשיים, ושה' יעזור שתמיד נלך באמונה שלימה, ונזכה לראות אך טוב וחסד, ותמיד נהיה במצב של התחזקות ועלייה אמון ואמן.

"עקידת יעקב" – רוגזו של יוסף - המשך

שמו על יצחק בחייו ככתוב אצל חלום יעקב: "ויאמר אני ה' אלקי אברהם אביך ואלקי יצחק", שבוזה העיד הקב"ה על יצחק בחייו שיישאר שלם בצדקו - כי עוור חשוב כמת.

וכאן התחדש שגם על יעקב אפילו שהוא בריא ושלם, בכל זאת בורא עולם העיד עליו שהוא כבר מושלם ויישאר מושלם, וזו גדלות מפליאה ועדות מדהימה, כי זה היה עוד לפני ניסיון דינה ויוסף!!! **ולמה** זכה לכזה זכות ולכזה תואר כשעדיין ניסיון דינה וניסיון יוסף שהוא קשה מנשוא, כאמור קודם, עדיין לפניו???

מקשה החתם סופר, למה אצל יעקב המגורים בארץ ישראל נקראים בשם "ישיבה", ואילו אצל יצחק אביו הם נתכנו בשם "מגורים"? **וגם יש לתמוה** מדוע כתב "בארץ מגורי אביו בארץ כנען" וכי לא ידוע שיצחק אביו היה גר בארץ כנען, הרי ליצחק העולה תמימה היה אסור לצאת מארץ ישראל???

ונראה לתרץ על פי מה שכתוב **בבעלי התוספות והחזקוני** בשם **מדרש הגדול** שבעקידת יצחק פרחו נשמתו ועלה לנן עדן, ויש גם דעות שלמד 3 שנים בגן עדן, נמצא שכלפי יצחק כל העולם הזה הוא בבחינת "גר" וארעי, אבל אצל

כתב רש"י: ביקש יעקב לשבת בשלווה מיד קפץ עליו רוגזו ובעייתו של יוסף, כי אומר הקב"ה לא די להם לצדיקים מה שמוכן להם בעולם הבא, שהם מבקשים גם שלווה בעולם הזה?? **לכן לא זכה יעקב בשלווה וקפץ עליו רוגזו של יוסף. ומקשה הגר"י?** הרי ליעקב אבינו היו הרבה צרות קשות גם לפני צרת מכירת יוסף, שהרי היה לו עוד קודם את צרת עשיו, וצרת לבן, וצרת דינה, מדוע דווקא כאן התעורר העניין וקיבל כביכול עונש בטענה ש"לא די לצדיקים מה שמוכן להם לעולם הבא"??

ובפשטות יעקב אבינו דווקא אחרי כל התלאות שעבר עם לבן עשו ודינה רצה סוף סוף לחיות בשלווה, ואם כן קשה מה תמיהת הגר"י?? ואולי קשה מדוע דווקא לפני ניסיון יוסף הוא ביקש לשבת בשלווה ולא לפני מעשה דינה.

ונראה לתרץ שאכן ניסיון מכירת יוסף היה ניסיון קשה מנשוא, כי כתב רש"י ל"ש ל"ה "אבל שאולה" שליעקב אבינו היה סימן וידיעה שאם לא ימות אחד מבניו בחייו, אזי הוא לא יראה פני גיהנום, ומתוך זה אתה למד שאם כן ימות אחד מבניו בחייו הריהו רואה פני גיהנום.

ונהנה כל עשרת בניו השבטים הקדושים העידו בפניו שיוסף בנו מת, וממילא התוצאה היא שהוא הולך לגיהנום!!! **ויעקב** הצדיק מתייסר בכאב עצום, איך יתכן הדבר?? ולמה?? הרי הוא חי בחשבון נפש דקדקני, וכפי שהעיד על עצמו שעם לבן גרתי ותרי"ג מצוות שמרתך, ויעקב יכול היה לצעוק בקול גדול מה פשעי?? מה חטאי?? לא פלא שאבא שלו יצחק שידע את הכל בכה עליו, כי הם

ללמדנו, שבורא עולם מנסה אותנו גם במידע מוטעה בעליל, מידע שגורם לנו טשטוש עצום והרס השלווה, אבל אם נתגבר על הקושי נגלה שהכל היה בטעות והכל היה ניסיון, ואם נתגבר על הניסיון נרקוד משמחה שלא טעינו והובלנו כשה תועה, ולכן נלך בתמימות אחרי בורא עולם גם בזמני קושי.

ואם אכן יש זמנים קשים עלינו להתחזק ולהאמין שעוד יתבהרו המסכים ונגלה שהכל דמיון והבל, והכל היה ניסיון בכדי להיטיב לנו, וכידוע מהתמודדות בקשיים רק נבנים לתלפיות ובעוצמת נפש ורוח, וגם מקבלים כלים איך לעזור לאחרים להתמודד בזמן קשיים, ושה' יעזור שתמיד נלך באמונה שלימה, ונזכה לראות אך טוב וחסד, ותמיד נהיה במצב של התחזקות ועלייה אמון ואמן.

"עקידת יעקב" – רוגזו של יוסף - המשך

בכדי להבין מה המשמעות רוגזו של יוסף נראה להקדים, שהנה כתוב ברש"י בזמן שלאחר שיעקב סיים את פגישתו עם עשו, בפרק ל"ג כ' שרבותינו דרשו שהקב"ה קראו ליעקב "קל" (ע"פ הגמרא מגילה י"ח), וזה דבר פלאי, מה הכוונה?? **ואולי** הכוונה, שכמו שאומרים אלוקי אברהם ואלוקי יצחק, אז ה' אומר לו גם אתה כמוהם למרות שעדיין אתה חי ועל חי לא אומרים אלוקי, בכל זאת עליך כבר אפשר לומר "אלוקי יעקב". **והעניין** מפורש שהיות ובן אדם עלול לחטוא בחייו לכן גם צדיק - אין הקב"ה מייחד שמו עליו, לכן יעקב כשהתפלל אמר "פחד יצחק", אבל ה' ייחד

וטהר לבנו - וישב

יכך בדיוק קרה גם ליעקב, שמצד א' ה' מעיד עליו שהוא "קל" מושלם בצדקות ומובטח שלא יחטא עוד, ומצד שני הוא סובל עינוי ופגיעה רוחנית קשה בבתו, ובכ"ז הוא מקריב בבית אל קרבנות שנדר על שחזר בשלום כנדרו.

יעוד יותר מזה הוא סובל לאחר מכן עינוי ממכירת יוסף עד כדי סתירת האמונה בשכר ועונש כביכול, כי הוא קיבל עדות מה' שהוא צדיק מושלם, ושלא יגרום החטא ושלא ייפול יותר בחטא, ובכל זאת בנו מת והוא יורד לגיהנום באופן לא מובן בעליל.

יכאן קיבל יעקב את מה שביקש כששכב על אבני המזבח, שהמחיש לעצמו שהוא עצמו נעקד כניסיון אבותיו, ואכן ה' זימן לו את מבוקשו בצורה אחרת אבל באותו רעיון, "עקידת יעקב" ממש.

ללמדנו, שלפעמים למרות החזרה בתשובה וההתחזקות, לפעמים דווקא אז מתגברים עליו ייסורים קשים מרים, והוא מדוכדך עד עפר, כי פתאום יש לו קשיים נוראים בפרנסה, בעיות בשלום בית ובעיות חינוך הילדים או בעיות בריאות ח"ו, ונראה כאילו מזלו כבוי או נכבה חלילה, אבל למרות הקושי חייבים לזכור שאני קרוב לאבא, הוא מנסה אותי, הוא מנקה אותי במהירות מחטאי, לכן דווקא עכשיו רבו קשיי.

אך תפילה נישאת מעומק הלב, אב הרחמן, נא מחק חטאי בחסד וברחמים ובנקל, כי מה יישאר מאתנו אם תנקה אותנו במידת הדין?? אבא יקר אני שלך בכל מצב ובכל זמן, אבל מתחנן אני לך, האר פניך עלי ברוחניות ובגשמיות, ובכל זאת אם עדיין לא השתפר מזלי לטוב, וגם אם חלילה חלילה ימשך הקושי או ה' ירחם הקושי יגדל ויחמיר, בכל זאת אני ממשיך להתקדש אליך באמת ובתמים, כי זו חובתי וזו האמת, ואני לא עובד אותך - בוראי כי כדאי לי, אלא כי זו חובתי בעולמי, כי מעשה אבות סימן יפה לבנים, ויעקב אבינו טמן בנו את הכוח לעבוד את הבורא בכל מצב ובאמת, אז חזק חזק ונתחזק ונזכה לעבוד את הבורא באמת ובעזרת ה' מתוך אושר ושלווה ברוחנית ובגשמיות ומתוך כבוד ושם טוב אמן ואמן.

"ויקרא לו "קל" אלוקי ישראל" - המשך

ייתכן שהיות ואפילו בשמו יעקב כבר ייחד בורא עולם שמו על יעקב, אם כן אדרבה זו מעלה, שאפילו כביכול בדרגת יעקב הנמוכה מדרגת ישראל, בכל זאת כוחו של יעקב היה תקיף וחזק שבורא עולם ייחד שמו עליו בחייו.

יאולי, דווקא לאחר מעשה דינה שיעקב אבינו לא חשב בלבו שום מחשבה של תרעומת ח"ו על בורא עולם שהבטיחו שלא יעזבו וישמרו בכל דרכיו, אלא קיבל ייסורים קשים אלו בתמימות ועשה חשבון הנפש על עצמו.

וגם הלך להקריב קרבנות כהבטחתו בפרשת ויצא שאם ה' לא יעזבנו אלא ישמרהו אזי הוא יקריב שם קרבנות, ולא רק שהוא התחזק בעצמו מאוד אלא יעקב כהכנה להקרבת הקרבנות אמר לאנשיו ויוצאי חלציו התחזקו גם אתם והסירו כל רע מקרבכם, זה העלה אותו לדרגת שלימות נוספת "ישראל".

ללמדנו, שכל רגע מימי חייו אפשר להתעלות, הנה לנו יעקב אבינו שהקב"ה קראו "קל" בחייו, למרות שהיה בריא ושלם, מכל מקום הוא לא נח על זרי הדפנה אלא התאמץ עוד יותר להתעלות והצליח להתעלות עוד יותר עד כדי החלפת שמו ע"י הקב"ה לשם "ישראל", ולכן אסור לנו לומר שלמים אנחנו, דרכנו מושלמת, אין לנו יותר מה לתקן ולהתעלות אלא עלינו לשמר את הקיים, וזה שקר כי חייבים להמשיך ולהתעלות, ויש עוד הרבה מקום להתעלות, ובלי המשך להתעלות מתקררים במשך הזמן ויש נפילות, לכן נתעלה אפילו בקבלות קטנות, ובעזרת ה' נצליח למלאות את חובתנו בעולמינו, שלא ניגע לריק ולא נלד לבהלה אמן ואמן.

בך יהיו חותמים - מגן אברהם - המשך

ולמרות זאת ה' מדגיש שלאחר שאומרים אלוקי אברהם אלוקי יצחק ואלוקי יעקב בכל זאת יהיו חותמים את הברכה "מגן אברהם" שהכל בזכות אברהם שהתחיל את אור היהדות בעולם וחינך את בניו אחריו לשמור דרך ה' כעדות ה'.

ישם פירשנו שאולי יעקב אבינו פחד מהשהות אצל לבן הרשע, שמא יפול חלילה ברוחניות, לכן אמר, אם אכן אקבל את כל צורכי בבית לבן לא מתוך רחמים ולפנים

התשובה התחדשה לי ב"ה, כפי שכתבתי בפרשת ויצא שיעקב לפני שכירתו לישון סידר את אבני המקום שהיו אבני העקידה, כי רצה להמחיש לעצמו את עקידת יצחק כאילו הוא עצמו עקוד ונשחט על גבי המזבח, והנה למעשה גם יצחק לא נשחט, רק בכל זאת הייתה כאן גבורת נפש של יצחק שהסכים להישחט וגם של אברהם שהסכים לשחוט את בנו יחידו יצחק.

והנה לאברהם היה זה ניסיון קשה מנשוא גם בגלל היותו עמוד החסד ויעשה מעשה אכזרי לשחוט את בנו היחיד לאמו, וגם ציווי זה נראה כבא לסתור את כל אמונתו שאסור לשחוט בני אדם. כמו כן, שחיטת בנו יצחק סתרה את הבטחת בורא עולם שביצחק יקרא לך זרע, ובכל זאת אברהם לא התחכם - למרות סתירת הדברים והאמונה, אלא הלך בתמימות ופעל כרצון בורא עולם בלי חשבונות.

ללמדנו, שלפעמים למרות החזרה בתשובה וההתחזקות, לפעמים דווקא אז מתגברים עליו ייסורים קשים מרים, והוא מדוכדך עד עפר, כי פתאום יש לו קשיים נוראים בפרנסה, בעיות בשלום בית ובעיות חינוך הילדים או בעיות בריאות ח"ו, ונראה כאילו מזלו כבוי או נכבה חלילה, אבל למרות הקושי חייבים לזכור שאני קרוב לאבא, הוא מנסה אותי, הוא מנקה אותי במהירות מחטאי, לכן דווקא עכשיו רבו קשיי.

אך תפילה נישאת מעומק הלב, אב הרחמן, נא מחק חטאי בחסד וברחמים ובנקל, כי מה יישאר מאתנו אם תנקה אותנו במידת הדין?? אבא יקר אני שלך בכל מצב ובכל זמן, אבל מתחנן אני לך, האר פניך עלי ברוחניות ובגשמיות, ובכל זאת אם עדיין לא השתפר מזלי לטוב, וגם אם חלילה חלילה ימשך הקושי או ה' ירחם הקושי יגדל ויחמיר, בכל זאת אני ממשיך להתקדש אליך באמת ובתמים, כי זו חובתי וזו האמת, ואני לא עובד אותך - בוראי כי כדאי לי, אלא כי זו חובתי בעולמי, כי מעשה אבות סימן יפה לבנים, ויעקב אבינו טמן בנו את הכוח לעבוד את הבורא בכל מצב ובאמת, אז חזק חזק ונתחזק ונזכה לעבוד את הבורא באמת ובעזרת ה' מתוך אושר ושלווה ברוחנית ובגשמיות ומתוך כבוד ושם טוב אמן ואמן.

דש"י מפרש "ויקרא לו - ליעקב "קל", ומי קרא לו?? ה' "אלוקי ישראל". וכאן יש לתמוה למה לא פירשו להיפך, שבורא עולם שהוא "קל" אחד, קרא ליעקב "אלוקי ישראל". בפרט לפי ההסבר הקודם שאכן זו המשמעות, שאפשר להזכיר אלוקי יעקב בתפילה כמו שמזכירים אלוקי אברהם ואלוקי יצחק?? וגם קשה למה בתפילה אומרים "אלוקי יעקב" ולא אומרים "אלוקי ישראל", הרי הקב"ה אמר לא יקרא עוד שמך יעקב כי אם ישראל??

ונראה, שהיות ועדיין ה' לא נתן את השם "ישראל", כי שם זה יעקב קיבל רק לאחר מעשה דינה, לכן כאן ודאי ה' לא נתן לו את יחוד שמו עליו בשם "אלוקי ישראל", ולכן חייב להיות שה' שהוא "אלוקי ישראל" קרא ליעקב "קל", וכדברי רש"י. והיות וכשה' ייחד שמו על יעקב, היה שמו "יעקב" ולא ישראל, לכן נשאר בתפילת העמידה "אלוקי יעקב", ולא אלוקי ישראל.

ללמדנו, שכל רגע מימי חייו אפשר להתעלות, הנה לנו יעקב אבינו שהקב"ה קראו "קל" בחייו, למרות שהיה בריא ושלם, מכל מקום הוא לא נח על זרי הדפנה אלא התאמץ עוד יותר להתעלות והצליח להתעלות עוד יותר עד כדי החלפת שמו ע"י הקב"ה לשם "ישראל", ולכן אסור לנו לומר שלמים אנחנו, דרכנו מושלמת, אין לנו יותר מה לתקן ולהתעלות אלא עלינו לשמר את הקיים, וזה שקר כי חייבים להמשיך ולהתעלות, ויש עוד הרבה מקום להתעלות, ובלי המשך להתעלות מתקררים במשך הזמן ויש נפילות, לכן נתעלה אפילו בקבלות קטנות, ובעזרת ה' נצליח למלאות את חובתנו בעולמינו, שלא ניגע לריק ולא נלד לבהלה אמן ואמן.

התבוננתי שהנה אברהם שהתכבד שה' יחד שמו עליו "אלוקי אברהם", אבל כבוד זה קיבל רק אחר פטירתו, ואילו יצחק קיבל כבר את הכבוד בחייו כשהיה עיור, ולפי הנכתב קודם יעקב זכה ובאמצע חייו בבריאותו זכה לכבוד שה' יחד שמו עליו.

בפרשת ויצא אחרי החלום של "סולם יעקב" ולפני שיעקב יוצא ללבן, הוא אומר: "אם יהיה אלקים עמדי ושמרני ונתן לי וגו' והיה ה' לי לאלקים".

וטהר לבנו - וישב

צדיק גמור היורד לגיהינום בפשטות זה יותר גרוע מאפילו נוטל נפשך וממונך כי גיהינום זה צער שכל צער שבעולם לא ידמה לו ויל"ע.

אבל עבודה מתוך יראת הרוממות ומתוך גדלות בורא עולם, זה שייך גם במצבו זה של יעקב, כי יעקב עבד את בורא עולם כי כך ציווה הבורא הגדול, ובלי שום טובת הנאה או תועלת לטוב ולרע כלפי עצמו.

ואולי זוהי כוונת המדרש "ביקש יעקב לישב בשלווה" שאחרי שיעקב חזר לארץ ישראל סבר שכבר קיים נדרו כי עבד את בורא עולם באהבה ומתוך יראת הרוממות כל זמן שהיה אצל לבן עד שחזר לאביו.

אבל בורא עולם רצה שיעקב ימשיך בעבודת הקודש ויתעלה עוד, לכן יצר לו עבודת ה' שכל כולה יראת הרוממות ואמת צרופה בלי טובות הנאה כלל וכלל, רק למען שמו הגדול.

ללמדנו, שתמיד עלינו לשאוף להתעלות עוד יותר בעבודת ה', וגם להתחייב על דרגה גבוהה בעבודת ה', ולא להסתפק במועט בעבודת ה', אלא תמיד להעלות את הקווים האדומים שמתחת זה לא יורדים רק עולים, וכל הזמן לנסות להעלות את הקווים האדומים יותר גבוה ויותר גבוה, ולהחליט שמשם רק עולים למעלה, ובחיים לא לרדת מהקווים האדומים.

המשך – הקב"ה קראו ליעקב "קל"

ובפרט אם נפרש כאמור לעיל, שבורא עולם העיד שהוא כבר מושלם ויישאר מושלם, שאפשר כבר להגיד עליו "אלוקי יעקב" גם כשהוא חי בריא ושלם.

ועידוד זה נתן כוח ליעקב להצליח לעמוד בניסיונות הרוחניים הנוגעים לעצמו ולמשפחתו, גם להצליח לעבור ניסיונות קשים מנשוא.

נלמד מזה, שכל אחד חייב עידוד בכדי להצליח, כי זה נתון כוח להמשיך וליותר מזה גם להתעלות עוד יותר ולעמוד בניסיונות, ולכן נעודד את ידידינו ואת בני משפחתנו ואת כל הסובבים אותנו, ככה נשרה אווירה נעימה וטובה וכוח להתמודד ולהתעלות, ובעזרת השם נצליח לנצח את היצר הרע כלנו יחד אמן ואמן.

וישראל אהב את יוסף מכל בניו כי בן זקנים הוא לו ועשה לו כתנת פסים - א

השמועה?? **ולכאורה** התירוץ נדחה גם מחמת הכתוב **מפורש** במדרש "למדנו", שיוסף היה מלמד אותם מה שלמד אצל אביהם, וכך ביאר את הפסוק "יוסף היה רועה את אחיו".

ובפשטות נראה שבהתחלה שלימד אותם תורה לא שנאו אותו, רק לאחר מכן כשדיבר עליהם דיבה אצל אביהם אז התחילו לשנוא אותו, ואז גם לא רצו לשמוע את דבריו דהיינו את דברי התורה שלימדם ממה שלמד מאביהם. **אמנם קשה שהרי בתחילה על כל פנים הם כן הסכימו לקבל תורה מפי מלמד**, וממילא חוזרת השאלה מדוע השבטים לא רצו ללמוד תורה היישר מאביהם??

וייתכן ושוב בדרך אפשר וה' יצילני מטעות, ואשמח מאוד לקבל מקור לדברי, שכשהם היו בגיל צעיר יעקב אביהם היה טרוד מאוד לעבוד ללבן בלי מנוחה ואפילו בלי שינה, לכן לא הייתה לו אפשרות ללמדם, ואז כאשר גדלו כבר התרגלו ללמוד לבד ובלי אבא, מה שאין כן יוסף שהיה בן זקונים הוא זכה ללמוד עם אביו כשלא היה טרוד בעבודה ללבן, ויתכן שאפילו בשש שנים שדאג לפרנסתו כבר לא היה טרוד, כי זה כבר לא היה כדין פועל אצל בעל הבית.

וייתכן שכאב לשבטים מאוד מאוד וזה גרם להם לקנאה עצומה ביוסף, על שדווקא ליוסף הייתה הזדמנות וחשק והתלהבות ללמוד מאביהם, ואילו להם נאבד החשק ללמוד מאביהם.

משורת הדין, אלא שגם במידת הדין יסכימו שמגיע לי פרנסה וכל צורכי, אם כן אני אכן אזכה להיות צדיק גמור.

אזי אני יעקב, אעבוד את בורא עולם מעל דרגת עבודת ה' מתוך אהבה, אלא יעקב התחייב לעבוד עבודת ה' מתוך יראת הרוממות, וזהו שאמר "והיה ה'" שזה מידת הרחמים ואהבה, "לי לאלוקים", שאני אעבוד את הבורא באהבה ובמידת היראה הגבוהה שזה אלוקים.

והנה בפרשתנו כשהיה תחת רוגזו של יוסף שבעדות השבטים הוא מת, וכאמור ידע שהוא רואה פני גיהינום כי מת בנו בחייו, כאן אכן עבד את בורא עולם כהבטחתו, שהרי יראת העונש אין כאן כי ממילא ידע שהוא הולך לגיהינום, ולעבוד מתוך אהבה זה לא מובן וברור כאשר הוא יורש גיהינום.

ולמרות שלכאורה גם במצב כזה עדיין שייך אהבה, כמו שכתוב "ואהבת את ה' אלוקיך בכל לבבך ובכל נפשך" - אפילו נוטל נפשך "ובכל מאודך" - אפילו נוטל ממונך, שעדיין חייבים לאהוב את בורא עולם לפני ואחרי, אבל

בורא עולם נתן תעצומות ליעקב אבינו לפני שיצא ללבן והתגלה אליו בחלום כששכב במקום הקדוש וברכו והבטיח לו את ארץ ישראל וגם שמירה כל רגע ורגע.

וייתכן שבורא עולם רצה לתת שוב עידוד וכוח ליעקב אבינו לפני הניסיון הקשה שיעקב יתנסה עם דינה ויוסף, ולכן קראו בורא עולם בתואר "קל".

נלמד מזה, שכל אחד חייב עידוד בכדי להצליח, כי זה נתון כוח להמשיך וליותר מזה גם להתעלות עוד יותר ולעמוד בניסיונות, ולכן נעודד את ידידינו ואת בני משפחתנו ואת כל הסובבים אותנו, ככה נשרה אווירה נעימה וטובה וכוח להתמודד ולהתעלות, ובעזרת השם נצליח לנצח את היצר הרע כלנו יחד אמן ואמן.

כתב רש"י "זקונים" - שדמות פניו/דיוקנו של יוסף דמו ליעקב אביו, ועוד פירש "זקונים" שכל תורת יעקב שקנה ולמד בישיבת שם ועבר לימד את בנו יוסף. **וקשה** מה ראה יעקב ללמד דווקא ורק את בנו הקטן כמעט האחרון את כל התורה שלמד משם ועבר, ולא את שאר בניו?

וראיתי בספר כלי יקר שכתב שהאחים לא רצו ללמוד תורה אצל יעקב אביהם (וז"ל "אלא וודאי לפי שכל בניו מאסו בחכמות ולא נתחברו אל יעקב לשמוע ממנו"), ורק יוסף רדף וביקש והשתוקק ונכסף כל הזמן ללמוד תורה עם אביו.

ואם כן נשאלת השאלה מדוע שנאו האחים את יוסף, על שקיבל כתונת פסים מאביהם, ובעצם על שאותו אהב אביהם יותר מהם!! הרי הוא השקיע עם אביו מה שהם לא רצו להשקיע ולכן זכה וקיבל?? והרי לא הייתה כאן מתנת חינם או אפליה שיש סיבה לכעוס על כך?? **ואולי** האחים סברו שאדם צריך להגיע בעצמו להישגים בתורה ולא לקבל כביכול תורה מוכנה ולכן סרבו לקבל מאביהם מה שקיבל מישיבת שם ועבר, ואולי לכן גם התנגדו ליוסף שחלק על דעתם, ופעל שלא כדעת תורתם ולכן הוא זוכה שלא בצדק באהבה יתירה מאביהם.

אבל הסבר זה תמוה שהרי כך דרכה של תורה לעבור במסורת מרב לתלמיד, וכך אכן למדו גם האבות מישיבת שם ועבר, ולמה בני יעקב לא יחפצו ללמוד ממעתקי

וְטָהַר לְבָנוֹ - וְיָשַׁב

ללמדנו, עד כמה עלינו לא לאבד את ילדינו בגיל הצעיר שלהם, כי אם לא נשקיע בהם בגיל צעיר הם יהיו מנותקים מאתנו ויהיה לך ולילדך מאוד קשה להתחבר כשאתה כבר תהיה בגיל מבוגר והם כבר ילדים בוגרים, וקל וחומר אם עשית טעויות חמורות וטטיות כדרך חלק מהצעירים רח"ל, דע לך שהבן שלך בקטנותו ראה והבין וידע ואפילו אם שתק ושותק זה נחרת במוחו, ולפעמים בגיל מתבגר הוא קולט טוב יותר ומבין ברור יותר מה שראה בקטנותו, ופתאום הוא מתפרץ ומוציא הכל החוצה למרבה הבושה והכלימה.

וגם אם תתחזק בהמשך חייך הוא יזכור לך את ימי נעוריך ויגיד לך גם אני אבא רוצה ליהנות כמוך ואחרי זה אתחזק כמוך בגיל מבוגר, ואין לך פתחון פה ומענה לשון לעוצרו מהדרדרות, והיום המדרון חלקלק פי כמה וכמה משנים עברו, ועיניך כלות ואין בידך מאומה לעשות.

לכן מהרגע, אפילו אם אתה בחור צעיר, בנה עצמך בתורה ומצוות בקדושה וטהרה, כך לפחות תוכל לדרוש מיוצאי חלצך להיות כמוך, והדברים יהיו דברים המתקבלים על הדעת, ובעזרת השם גם יפעלו לטובה שתראה נחת מכל זרעך אמן ואמן.

זְקוּנִים – יוֹסֵף דוֹמָה בְּפָנָיו לְיַעֲקֹב - ב - הַמֶּשֶׁךְ

לכן זה גרם שגם הפנים של יוסף דמו לפני יעקב, שהרי חכמת אדם תאיר פניו, ולכן בזכות החכמה שקיבל יוסף מיעקב האירו פניו של יוסף כאור חכמת פני יעקב, ואומרים שבמצאות גם היום רואים שהפנים של התלמידים המובהקים משתנים ונדמים לדמות פני רבם.

ולפי זה אפשר להוסיף שלכן הפרשה מתחילה ב"אלה תולדות יעקב, יוסף בן שבע עשרה שנה", שבגיל צעיר זה כבר קנה את תורת אביו, ואז השתנו פניו ונהיו דומים לשל אביו, וכאמור כי רק הוא השתוקק ולמד תורה מאביהם.

ללמדך, שהשפעה רוחנית משפיעה גם על הגוף וגם על המראה החיצוני, ולהיפך השפעה טמאה משפיעה להיפך בגוף ובמראה החיצוני, והאמת גם על הבריאות, כי מי שחי בקדושה וטהרה הלב יש לו לב בריא יותר מאשר אחד שטוף בטומאה, וגם המצב רוח הנפשי בריא יותר אצל אחד שמרגיש שלם עם עצמו ומלא בסיפוק אמתי, מאשר אחד שלא שבע מתאוות ומרגיש ריקנות של רדיפה אחרי הרוח וההבל. אז נהיה חזקים ברוחניות ונהיה בריאים בגוף ובנפש ושמחים, ונחיה בטוב לב ובשלווה הנפש ובעלייה רוחנית תמיד אמן ואמן.

וִירָאוּ אַחִיו כִּי אַתָּה אַהֵב אֲבִיהֶם מִכָּל אַחִיו וַיִּשְׁנָאוּ אֹתוֹ - ג - הַמֶּשֶׁךְ

ועיין בתוספות סנהדרין י"ח ע"בוכן בתוספות שם י"ט ע"א שבדיני נפשות הנוגעים למרידה במלכות אותם דן המלך יחידי, וכפי שכתב המאירי סנהדרין כ"א ב' שמלך דן בעצמו מטכסיסי המלכות" (לכאורה גם לא על-פי כללי התורה), ודעת הרמב"ם סנהדרין ב', ד-ה שסובר שאין למלך לשבת במושב הסנהדרין, אבל רשאי הוא לדון יחידי, ואולי גם חששו שיוסף ידונם כגויים שאפילו דיין אחד כשר לדונם.

ובעצם ייתכן בדרך אפשר שאם לא היו מאשימים את עצמם בכך שהם אשמים בזה שהם לא מתחברים ללמוד תורה מאביהם, אלא היו מבינים שמכורח אילוצי אביהם היה טרוד כל כולו לעבוד את לבן לכן היה נתק בינו להם, והיו קולטים שיוסף אהב ללמוד עם אביהם כי מגיל צעיר הוא התחיל ללמוד עם יעקב אבינו, ואם כך היו חושבים הם לא היו מגיעים למסקנות קשות ונוראות כאמור קודם.

ונראה עוד, שהרי יעקב אבינו התחתן עם 2 אחיות, ומקשים המפרשים שהרי האבות קיימו את התורה כולה אם כן מדוע יעקב התחתן עם 2 אחיות? ומתוך הגר"ח מוולאז'ין שיעקב ידע על פי הסוד שעליו להתחתן עם 2 אחיות בכדי להקים את 12 השבטים,

וכפי שמבאר רבי חיים שמואלביץ שלפני מתן תורה לא היה מושג של מותר או אסור אלא כל מצווה בדקו האבות לפי התועלת שבדבר, ולכן כאן הייתה תועלת ליעקב להתחתן עם 2 אחיות, כי 12 השבטים יש בהם יותר תועלת מקיום איסור התורה של 2 אחיות לפני מתן תורה, ולקמן נרחיב בעניין עוד.

ולכן, על השבטים היה להבין, שאם אביהם התחתן עם 2 אחיות למרות שהתורה אוסרת זאת, ברור כי יש תועלת עצומה ללידת כל השבטים, וברור כשמש שבשביל ילדים כמו עשיו או ישמעאל לא היה יעקב מתיר לעצמו להתחתן עם אחיות נגד התורה אפילו לפני נתינתה.

כתב רש"י "זקונים" - שדמות פניו ודיוקנו של יוסף דמו ליעקב אביו, וקשה, איך יתכן שממשפחה של 12 בנים רק בן אחד דומה לאבא!!! הרי בדרך כלל חצי מהילדים דומים לאבא וחצי לאמא, ויש משפחות שעד החתונה של הילד, עדיין ההורים מתווכחים מי דומה למי, אז מה פתאום רק יוסף הבן ה-11 דומה לאבא!!!

וייתכן לבאר הדבר לפי דברי הכלי יקר, שיעקב אהב את יוסף מכל בניו, כי רק יוסף למד תורה מיעקב בהשתוקקות ואילו שאר הבנים לא רצו ללמוד תורה מיעקב.

ללמדך, שהשפעה רוחנית משפיעה גם על הגוף וגם על המראה החיצוני, ולהיפך השפעה טמאה משפיעה להיפך בגוף ובמראה החיצוני, והאמת גם על הבריאות, כי מי שחי בקדושה וטהרה הלב יש לו לב בריא יותר מאשר אחד שטוף בטומאה, וגם המצב רוח הנפשי בריא יותר אצל אחד שמרגיש שלם עם עצמו ומלא בסיפוק אמתי, מאשר אחד שלא שבע מתאוות ומרגיש ריקנות של רדיפה אחרי הרוח וההבל. אז נהיה חזקים ברוחניות ונהיה בריאים בגוף ובנפש ושמחים, ונחיה בטוב לב ובשלווה הנפש ובעלייה רוחנית תמיד אמן ואמן.

המלבי"ם כותב שהאחים חששו מאוד, שאולי יש כאן דפוס קבוע שחוזר על עצמו, דהיינו שלאברהם היו 2 שני בנים אבל רק בן אחד היה חשוב ועיקרי והוא יצחק, וכן ליצחק היו 2 בנים, וגם אצלו רק בן אחד היה עיקרי שהוא יעקב, לכן חששו שגם ליעקב יש כמה בנים אבל רק א' יהיה עיקרי - יוסף, ואילו הם חלילה כישמעאל ועשיו.

ועל פי דבריו אפשר להוסיף שלכן הפרשה מתחילה ב"אלה תולדות יעקב, יוסף בן שבע עשרה שנה", שבגיל צעיר זה כבר קנה את תורת אביו, ואז הבחינו גם שרק פניו דומים לאביו, וכאמור קודם שרק הוא השתוקק ולמד תורה מאביהם, לכן יראו ורעדו מפחד שמא אכן רק יוסף הוא התולדות, והוא העיקר.

ובפרט שראו שדרך לימודו שונה משלהם וזוהי הדרך המסורה משיבת שם ועבר ליעקב אבינו ומיעקב ליוסף, וגם נבהלו מאוד כשראו שלדעתו של יוסף הם חשודים על עבירות חמורות: ביזוי בני השפחות, עריות, אבר מן החי, והוא מספר זאת לאביהם ואביהם לא כועס עליו שזה לשון הרע, אלא עדיין אוהב אותו, ואדרבא הוא עושה רק לו בגד מיוחד - כתונת פסים, אזי הם פירשו זאת שכנראה יעקב אבינו מסכים אתו ודעתו כדעת יוסף, ואם כן אכן הם רשעים בעיני יוסף לפחות, ואולי גרוע מכך גם בעיני אביהם, כי אכן רק יוסף הוא הממשיך והם חלילה כישמעאל ועשיו רח"ל.

ומאחר שיוסף עוד חולם שהוא הולך למלך, הרי על פי חלומותיו בוודאות הוא הנבחר ואילו הם שאר השבטים כישמעאל וכעשיו, ומלבד זאת יתכן שברגע שיוסף חושב שהוא מלך ייתכן שהוא עוד יפסוק ויבצע דינם למיתה מחמת שלא מקבלים אותו עליהם והם כמורדים במלכות, לכן דווקא בסיפור החלומות גרם שמלבד שישנאו אותו הם גם ירצו להורגו, מחשש שהוא יקדים וידונם כמורדים וכרשעים ויהרגם.

וטהר לבנו - וישב

ללמדנו, שלפעמים עצת היצר שנאשים את עצמנו, כמין ענווה פסולה, ומכוח זה היצר מסמא עינינו שלא נתבונן כראוי בכדי שלא נשנה מהמסקנות אותם היצר רוצה להשיג בהאשימו את עצמנו, אלא אדרבה ויגבה ליבו בדרכי ה' שנאמר בשבילי נברא העולם, וממני ומעכשיו מתחילים החיים הטובים בדרך שה' רוצה ושלשם כך ברא עולמו, ולכן גם כשהמצב נראה רע וייתכן שזה באשמתך אל תתיאש אלא תתנער כאילו כולם אשמים ולא אתה, וקום והתעלה ותקן המעוות כראוי.

חלומות יוסף – ד - המשך – מטרת החלום השני להרגיע את האחים

חלומותיו האמור להרגיע את האחים מעיקר חששם, לכן יוסף סיפר להם זאת גם בלי רשותם, כי ידע שזה לטובתם.

כמו כן יעקב אבינו אומר ליוסף ולשבטים "הבא נבוא", וכפי שביאר הגרי"ז זצ"ל שהשמש והירח ואחד עשר כוכבים נמצאים רחוק מאוד ממך יוסף שאתה נמצא בכדור הארץ, ולכן המלכות שחלמת זה במקום רחוק שנבוא כולנו אליך ולא כאן ועכשיו.

ובכך יעקב שוב מחדד להם שאין להם סכנה מיוסף, ואדרבה גם בעתיד כולם יחיו ויהיו ביחד. **ויותר מזה** יעקב מחדד להם שכולם יבואו בכניעה ליוסף ומרצונם ולא שיוסף ישתלט עליהם בכוח ובעל כורחם.

אבל דברי טעם אלו לא חדרו לליבם של השבטים, **וייתכן** כי מהרגע שנכנסו שנאה וחשש לליבם, כבר לא רצו לשמוע או לא יכלו כבר לחשוב אחרת, **ובכל אופן מה' הייתה זאת**, כי בדרך זו התגלגלו אבותינו למצרים וההמשך ידוע.

הנה נשים לב ונתבונן, שבחלום הראשון יוסף אומר להם בבקשה - "שמעו נא", ואילו בחלום השני הוא לא מבקש רשות, אלא מיד מספר, וכל כך למה??

וייתכן כי בחלום השני חלם שגם אביו ואמו משתחוים לו מלבד השבטים, והרי אם מסר החלומות הוא שרק הוא הממשיך והוא הנבחר והם בטלים, אם כן מדוע גם אביו יעקב הצדיק ואמו הצדקת משתחוים לבנם יוסף, הרי יעקב ורחל בוודאי צדיקים ועיקרים בעם ישראל??!

ולכן יעקב אבינו גער ביוסף בפני השבטים "הבא נבוא אני ואמך להשתחוות לך", כי רצה להבליט לשבטים שהחלום הוא לא מסר שיוסף הוא הנבחר היחיד לעם ישראל, כי אם זה המסר אין סיבה שאני יעקב – האבא, והאמא הצדיקה שלו נשתחוה לבנו יוסף. **אלא וודאי כולכם צדיקים**, אבל יוסף יהיה מלך כפשוטו, בלי קשר לעם ישראל, דהיינו בלי לשלול את חשיבות האחים בעם ישראל בקדושת העם. **ולכן** היות והחלום השני הוא חלום שמבאר יותר את מסר

ללמדנו, שאסור לאטום עצמנו בשנאה, כי שום דברי טעם ודעת לא נקבל, ואנחנו נהיה אשמים באטימות ובהשלכותיה!! כמו כן בדומה לאטימות שכזו שמענו רבות על אנשים שברגעים של כעס הם לא שולטים על עצמם ומתוך דחף בלתי נשלט כביכול כאילו תקפו שד הם מבצעים פעולה מזעזעת ומחרידה, ורגעים אחרי זה הם לא מאמינים שהם ככה התנהגו, הם מרגישים שכאילו זה היה אדם אחר ולא הם וההוא ביצע את הפשע, אבל אשמים אנחנו!!!

וזה נוגע גם למראות אסורות וניסיונות שאדם לא נזהר ולפעמים הוא מביא על עצמו חטאים חמורים והוא כאילו אנוס ושבוי בידי היצר הרע, כביכול אזיקים על ידיו, ואין לו שליטה על מעשיו והוא חוטא ועיניו כלות, כי יודע שהוא חוטא נגד כל מה שהוא יודע שזה אסור, ויש שברגעים כאלו הם שוכחים את בוראם ואת חומרת העבירה, בכל אופן הוא הביא את עצמו למצב בלתי נשלט, ובידיו לשלוט על עצמו בין בעניין התפרצות הכעס ובין בעניין התפרצות היצר הרע.

ועל האדם לעבוד על עצמו להרחיק מעצמו כל הגורמים לו לכעוס וגם כל הגורמים לו ליפול ולחטוא ולפגום ח"ו, כמו כן אדם חייב לעבוד על עצמו כל הזמן שיהיו לו כוחות נפש לשלוט על עצמו גם בזמני התפרצות כעס וכן בהתפרצות תאוה לחטא, שזה כולל קווים אדומים שאדם מציב לעצמו חד וחלק כמו קיר שיעמוד מולו "שאת זה לא עושים בחיים".

וגם חייב בן אדם להחליט שהוא חזק ועוצמתי והוא מסוגל לשלוט על עצמו גם במצב של התפרצות, שלא יאבד צלם אנוש, אלא גם בזמן של התפרצות יוכל לחשוב ולשלוט על גובה הלהבות, ולהחליט בעצמו ולא להיות נשלט חלילה, וזה דורש עבודה עצמית רבה וגם הרבה תפילות ולימוד מוסר ובעזרת ה' יצליח בעבודתו אמון.

ונראה מה יהיו חלמתיו

כ13 שנים בבור אסורים, שנים של אומללות לאדם רגיל שאין לו ביטחון בדרגה של יוסף הצדיק, וגם פחדים לכאורה כי לא ידע כמה זמן עליו להיות בכלא, בפרט שאחד מחשובי הכלא נידון למוות.

דווקא אחרי החלום שיוסף חלם שהוא מלך, ושוב עוד חלום באותו סגנון שאפילו אביו פירשו שיוסף יהיה מלך, דווקא אז באה לו נפילה קשה, בור עם נחשים ועקרבים, ונמכר לעבד, והתנסה בניסיון אשת פוטיפר, ונזרק למשך

ושוב דווקא בשיא ההסתרה, באה העלייה!!! **לכן** צדיקים אהובים, גם בעליה יש נפילה, גם כשאתה בעליה אתה לפעמים רואה פתאום הכל שחור משחור גרוע מגרוע, ככה היה גם אצל דוד, שהוא היה בזוי אחיו ואפילו לא נחשב כבן ישי עד כדי כך שאביו לא קרא לו כשנצטווה על ידי הנביא שמואל להביא את כל בניו, ואז מהשפל הוא נמלך ונמשח למלך, ולמרות קרן האור הגדולה שהאירה פתאום את חייו כביכול, בכל זאת דווקא מאז הוא החל לסבול רדיפות איומות, סבל נוראי!!! ורק אחרי זה באה ההצלחה, רק אחרי כל הסבל.

ככה זה לפעמים בחיים ואסור לנו להתיאש, אלא עלינו תמיד להתפלל ולהתחזק. **ונמשיך** לעלות ביראת שמים, גם אם דווקא עכשיו הכל קורס סביבנו, אבל האור יגיע כי אתה עמדי, חזקו ואמצו בעד עמנו, כי לפעמים אתם סובלים עבור כלל עם ישראל, אשריכם קדושים וטהורים שמקבלים את הכל באהבה.

ונזכור בכל מצב להיות קדושים וטהורים, ואדרבא במצב של דכדוך הנפש מעוצמת קשיי החיים להיות קדוש וטהור זה לנהוג כיוסף, ואצל יוסף כתוב שלמרות "שלעבד נמכר יוסף" בכל זאת סירב לעבור עבירה, וכתוב שהוא סירב בחזקה כפי שראינו שכתוב "וימאן" מסולסל בשלשלת, וגם אנחנו צריכים תמיד ובכל מצב למאן בסלסול ארוך, לא לאא לאא ליצר הרע ושוב לאאאאא ארוך ולא לוותר.

וטהר לבנו - וישב

לא יכלו דברו לשלום

עבירה שמצווה לשנוא אותו בפרט שזה מראה על צביעות ואחד בפה ואחד בלב???

וייתכן שיוסף לא רצה לשנוא אותם שנה טבעית האסורה, אלא רק שנה כמצוות בורא עולם, והיות ובאמת האחים לא חטאו לכן הוא לא הצליח לשנוא אותם שנה אמתית כמצוות בורא עולם.

החתם סופר מקשה שהרי יוסף הצדיק טען שאחיו הם רשעים החשודים על אבר מן החי ועריות, ואם כן לשיטתו הם רשעים! וקשה אם כן למה יוסף עדיין היה דורש בשלומם??

הרי הוא חייב לשנוא אותם כפי שכתוב בגמרא פסחים ק"ג, ואם בכל זאת הוא דורש בשלומם הרי שהוא עובר

ויתאבל על בנו ימים רבים – וימאן להתנחם

וייתכן, שיעקב לא רצה לפרש כך, כי אם כן הוא חושד בבניו ששיקרו עליו ורימו אותו שיוסף מת, ולכן הסכים להאמין להם למרות התמיהה הגדולה, וגם להפסיד נבואת ה' במשך עשרות שנים רק בשביל לא לחשוד בבניו.

ואולי, יעקב תירץ לעצמו שהסיבה שהוא אינו מתנחם היא בגלל שיוסף היה גם תלמיד מובהק שלו, וזה צער תורני עצום, כפי שראינו שרב יוחנן יצא מדעתו מצער עד שנפטר בקשת חכמים כי היה חסר לו הלימוד עם ריש לקיש.

ידוע שגזירה על המת שישתכח מהלב, ובכל זאת יעקב במשך 22 שנה לא התנחם ולא שכח את יוסף, ולכן היה בעצבות ולא זכה לנבואה, וקשה איך בכל זאת הוא לא קלט מעצם זה שהוא לא מתנחם, שאכן יוסף חי??

וביותר יש לתמוה שהרי יעקב פירש ליוסף את משמעות החלום השני עם השמש והירח, שכולם יבואו מרחוק להשתחוות ליוסף, וזה אמור היה להצטרף ליעקב לתמונה ולהבנה שיוסף יתרחק ויחיה רחוק מהבית ושם ימלוך??

ללמדנו, עד כמה עלינו לכבד את הזולת ולא לחשוד בו גם אם בגלל זה נפסיד הרבה מאוד, אבל עבור כבוד השני זה שווה, כי אין לנו הפסד יותר ממה שיעקב אבינו הפסיד נבואה ורוח הקודש משך שנים בגלל שלא רצה לחשוד בבניו הצדיקים.

צדקה ממני

וישמח וישתוק. אבל בכל זאת איך יהודה הפך את כל הסיפור למעשה אצילי קדוש וטהור וכביכול הפך לשטן את הקערה על פיה, התשובה היא, בכך שהתגבר על הביזיונות והודה ברבים "צדקה ממני" שאני הוא זה שבאתי עליה והיא הרה לי.

למני מתן תורה כאמור יכול היה יהודה לטעון בליבו שהתועלת שתמר תמות ולא יתחלל שם שמים ברבים זה מה צריך להיות, אבל הוא למד מתמר שהקריבה עצמה ואת עובריה בכדי לא להשפיל את יהודה, ממנה למד שהקריבה עצמית זה ערך עליון.

ולכן יהודה הודה ברבים למרות הביזיונות העצומים, ובזה שהודה בגבורת הנפש, הוא הפך את כל הסיפור לקדוש וטהור מתחילתו ועד סופו כולל העטיפה, כי הכל נהפך למעשה אצילי ומעשה של גבורה, מעשה מוסרי שרבים מתחזקים ממנו עד עצם היום הזה.

כתוב "ויט אליה אל הדרך ויאמר הבה נא אבוא אליך", וכתב החפץ חיים שמעשה זה של יהודה בוודאי לא התאים, וביזיון עצום הוא לאדם רגיל, וכל שכן לצדיק גדול כיהודה שהקים ישיבות במצרים, והוא הראש ישיבה היהודי הראשון בנשיאות יעקב אבינו, וכפי שכתב רש"י על הפסוק "ואת יהודה שלח להורות לפייו".

וסיפור כזה על יהודה יצר לכאורה חילול ה' עצום, "איך עשה יהודה הצדיק מעשה חמור כזה!!" אבל זה לא היה באשמתו, וכפי שכתוב במדרש פ"ה ח' ומדרש תנחומא י"ג שזה היה בעל כורחו, כי באמת ליהודה לא הייתה שליטה ע"ז.

ולמה הקב"ה דחף את יהודה למעשה כזה בעל כורחו?? מסביר החפץ חיים, שהיות ומדובר כאן בהולדת שורש מלכות המשיח ועל עניין חשוב זה השטן ישתולל למנוע זאת, לכן עטף את זה הקדוש ברוך הוא בעטיפה מכוערת ודוחה שהשטן ינהה מהעטיפה המכוערת והטמאה כביכול

דוד המלך מודה כדרכי יהודה

יודעאת האמת שזה לא היה באשמתו ובשליטתו, כי מלאך כביכול דחף אותי למעשה חמור זה, וכי תעלה על דעתך שאני דוד נעים זמירות ישראל יעשה עבירה שכזאת!!!

ובמקום זה הוא מיד מודה על חטאו, ומתוודה ולא מתחמק!!! והוא מתבזה שכל המעשה כפשוטו נכתב בתנ"ך, אבל בכל זאת ההודאה שלו הפכה קערה על פיה שהפך את כל הסיפור כולל העטיפה המכוערת למעשה אצילי ומחזק.

וכפי שהגמרא ע"ז ד' אומרת שדוד המלך הקים עולה של תשובה, ובהרחבה בילקוט שמעוני, שאמר: ריבונו של עולם, קבלני בתשובה כדי שתחזק את הרשעים, ותאמר להם אם דוד מלך ישראל הצדיק הגדול נפל מלמעלה ללמטה - שעשה עבירה חמורה כל כך, ובכל זאת כיון שחזר בתשובה שלימה קבלתי אותו, אתם – פשוטי העם על אחת כמה וכמה שאני מקבל אתכם.

ובדיוק אותו דבר היה עם דוד המלך נעים זמירות ישראל, שהוא שמר את עיניו מכל ראייה אסורה, ובכל זאת כשעלה להתבודד בגג לשם ה', דווקא שם מלאך הכשיל אותו במראה אסור שהכשילו בעל כורחו, וכפי שהגמרא שבתנ"ז אומרת כל האומר דוד חטא אינו אלא טועה, ורשב"י בגמרא ע"ז ד' אומר שלא היה ראוי להתגבר יצרו עליו, אלא גזירת מלך הייתה לשלוט בו.

וגם שם מסיפור זה נולד שלמה שמשיח יצא מזרעו, וגם כאן הייתה עטיפה מכוערת בכדי שהשטן לא יפריע למהלך התפתחות שורשי המשיח, וגם שם דוד תיקן את כל המעשה מתחילתו ועד סופו.

כי הנה כאשר בא נתן הנביא להוכיח את דוד המלך על מעשה זה, יכול היה דוד לטעון לנתן הרי אתה נביא ואתה

וזהר לבנו - וישב

צדקה ממני

וכפי שכתוב בנביא שאליהו הנביא יישלח על ידי בורא עולם לפני ביאת המשיח "והשיב לב אבות על בנים ולב בנים על אבותם", ויש שם הסבר נפלא בפירוש רש"י, שאליהו הנביא יבקש באהבה מהילדים שילכו לחזק את אביהם וכן להיפך.

וזה פשוט מדהים שלמרות שאליהו הנביא כבר מתגלה עדיין מי שהיה רגיל לעבור עבירות יהיה לו קשה מאוד מאוד לחזור בתשובה שלימה, אבל בזכות יהודה ודוד המלך יהיה כוח למי שנשמרה אצלו זיקה של קדושה ושאיפות להתחזק שיזכה להתעורר ולחזור בתשובה ברגע האחרון, ועי' עוד מה שהארכנו בעניין זה בחידושים על יום כיפור.

כתב רש"י: רבותינו זיכרונם לברכה דרשו שיצאה בתקול ואמרה "ממני ומאתי יצאו הדברים", לפי שהיתה צנועה בבית חמיה גזרתי שיצאו ממנה מלכים ומשבט יהודה גזרתי להעמיד מלכים בישראל, וכאמור קודם הסברו של החפץ חיים בעניין, שמפני שמשידוך זה יצא משיח היה צורך להסתיר ולבלבל את השטן, וכאמור גם אצל דוד המלך היה כן בדומה.

ייתכן להוסיף ולהמתיק העניין שגם יהודה וגם דוד המלך הודו על חטאם וחזרו בתשובה וזה היה רצון הבורא שכך יסתיים הדבר, כי ממילא יוצא שתחילת יצירתו של המשיח קשור להודאה וחזרה בתשובה, וכל זה בכדי שבכוח זה כאשר המשיח יבוא יהיה כוח וזכות לכמה שיותר יהודים להתעורר ולחזור בתשובה.

אמו קראה לו בן אוני ואביו קרא לו בנימין – המשך

אבל כל זה התאים לחרון, אולם בארץ ישראל, שם כבר נהגו האבות על פי התורה, ולכן מתה אשתו רחל בצעירותה, שכך יעקב יחיה בארץ ישראל עם אחות אחת וכפי חוקי התורה.

ובעצם גם כאן אפשר להסביר ולמתק את העניין, שהשטן בעיקרון היה משתולל ומנסה למנוע בכל כוחו את לידת השבטים, שכמובן זה כולל הן את שורש המשיח והן את כל קהל עדת ישראל, ולכן ה' הלביש זאת בעטיפה מכוערת כביכול שיעקב התחתן נגד התורה עם 2 אחיות, כך השטן לא עיכב ומנע והפריע, כי שמח במעשה יעקב שהתחתן נגד התורה כביכול.

אבל גם כאן יעקב אבינו תיקן את הכל והפך קערה על פיה כולל העטיפה, כי כשמתה אשתו האהובה רחל בצעירותה, במקום להישבר, מיד התעשת וקרא לבן הנולד בשונה ממנה שקראה לו שם של צער ויגון.

ואדרבא הוא קרא לו שם של שמחה של מצוה, בן יחיד שנולד בארץ הקודש, בן שביטל מיעקב את נישואי 2 אחיות האסור על פי התורה, בן שקידש את יעקב בקדושת ארץ ישראל המושלמת.

היסוד הקודם מתרץ לי פלא עצום, שמאוד נפלאיתי איך יעקב אבינו מחק את הבקשה ובעצם את המעשה האחרון של אשתו, ובפרט כשמדובר באשתו האהובה עליו ביותר "רחל אמנו" וגם בפרט שנפטרה בצעירותה. כי הנה רחל אמנו בפטירתה קראה לבנה בן אוני שזה בן צערי, ואילו יעקב במחי יד משנה את שמו לבנימין, וכפי שפירש רש"י "בן ארץ ישראל" שהיא ימין לחרון, ולא מובן למה אכן יעקב שינה מבקשתה האחרונה??

ובפשטות אפשר לתרץ שאין דנים את האדם בשעת צער, ויעקב לא רצה להנציח את היגון בבנו, אבל עדיין קשה שהרי גם בשמות השבטים בפרט הראשונים של בני לאה ייתכן שיש בהם נקודה של צער, אומנם יש מקום לחלק, וכפי שביארתי בפרשת ויצא.

אמנם לפי האמור קודם אפשר לתרץ, על פי מה שכתוב בנפש החיים והרחיב בזה רבי חיים שמואלביץ זצ"ל, שיעקב התחתן עם 2 אחיות למרות שזה אסור על פי התורה, כי לפני מתן תורה קיימו את המצוות לפי הרגשת הלב והצורך הנכון, ולכן יעקב ראה צורך רוחני גדול ועצום להתחתן עם 2 אחיות, כי ראה שדווקא מהם יצאו שבטי קה עדות לישראל.

ללמדנו, שגם אנחנו יכולים להפוך קערה על פיה כולל העטיפה המכוערת, ולחזור בתשובה שלימה מאהבה, ואדרבא נשתמש בכל הידע שקיבלנו כשנפלנו ברשתו של היצר לחזק אחרים שלא יפלו ברשת היצר בכל רשתותיו, ובפרט היום שהרשת המפורסמת ביותר של היצר זה רשת האינטרנט וכדו', ובעזרת ה' נעלה ונתעלה בתשובה וחיזוק הרבים אמן ואמן.

ויהי כהיום הזה ויבא הביתה לעשות מלאכתו

שלמד בישיבת שם ועבר, והיות וחכמת אדם תאיר פניו, לכן האור שהיה ליעקב עבר גם לבנו יוסף.

ולכן יוסף שזכר באביו, זכר את האור של "חכמת אדם תאיר פניו" המשותף לאבא ולו, וכך נזכר בתענוג והגעשמאק האין סופי שהיה לו כשלמד עם אבא מתמיד וצדיק. **וכשנזכר** שהתענוג הקדוש והרוחני שהיה לו עם אביו גרם לו שאפילו פניו נדמו לשל אביו, זה היה זיכרון מתוק מאוד וזה עזר לו להתגבר על תענוג היצר.

רש"י הביא את מחלוקת רב ושמואל בגמרא סוטה ל"ז שלדעה אחת יוסף בא לעשות עבירה אבל בשעת הניסיון ראה דמות דיוקנו של אביו וכך בשנייה האחרונה הצליח להתגבר על יצרו וברח ממנה החוצה.

וכאן הבן שואל מה הכוח המיוחד בזכירת דמות פני אביו?? **אלא** כאמור ברש"י בביאור הפסוק "בן זקונים" שפניו של יוסף דמו לשל אביו, וביארנו קודם שזה היה בגלל שרק יוסף רצה ללמוד מיעקב אביו את כל התורה

ולכן בעת ניסיון תיזכר בתענוג הכי רוחני שהיה לך, תזכור את המתיקות, את השתוקקות לבורא עולם - לאבא שבשמים, ככה תוכל בעזר השם להתגבר, וזה יכול להיות גם בחוויה ותענוג רוחני אחר שהתענגת בחיידך, אבל בלימוד תורה זה מאוד מצוי ושכיח ההתענגות וההתלהבות, וכל אחד לפי אופיו וטבעו. זהו "בראתי יצר הרע בראתי לו תורה תבלין", תבלין זה טעם תענוג - געשמאק, שבשעת ניסיון תיזכר בטעם הרוחני של הלימוד, בתענוג של ההתמדה של החידושים, וככה תתגבר על היצר הרע, אמן ואמן.

וטהר לבנו - וישב

כי אם זכרתי והזכרתי אל פרעה - ולא זכר שר המשקים את יוסף וישכחו

אהב אותו ולכן השלים עמו, לא כן אצל יוסף שמה שהשתדל וביקש משר המשקים שיזכור אותו וסוף, כי שר המשקים שכח אותו, ובעצם גם אם יוסף לא היה מבקש שום טובה משר המשקים, ברגע שפרעה חלם חלום מלחץ ואין פותר אותו לפרעה ממילא שר המשקים היה מספר לו על יוסף שמטיב לפתור חלומות באופן אמיתי.

ואדרבא במבחן התוצאה בקשת יוסף משר המשקים שיזכור אותו וידבר עליו טוב אצל המלך, שאינו עבד אמיתי כי גנבוהו מבית טוב ומכרוהו בגניבה, ובמציאות שר המשקים לא רק ששכח את יוסף אלא גם כשזכר בלית ברירה ביוסף, הוא דיבר רע על יוסף, והגדירו כנער טיפש וילדותי ועבד מבוזה, ההיפך המוחלט מבקשת יוסף ממנו.

ויתכן שדווקא בגלל שיוסף ביקש טובה, ושר המשקים לא גמל עם יוסף את הטובה שהתבקש כי שכח אותו, ממילא גם כשזכר ביוסף במקום לנסות לפחות עכשו לתקן את הכפיות טובה, אדרבא במקום הצורך לגמול טובה, הוא הפך עצמו לגמול רעה תחת טובה, כפי שאנשים רגילים לומר על כפויי טובה, שלא גמלתי לו כל כך טוב שיש לו צורך לזרוק עלי אבנים – בכפיות רעה תחת טובה כדרכם של אנשים רעים, שמנקים מצפונם מהצורך לגמול טוב דווקא על ידי רוע לשני.

ואילו אם יוסף לא היה מבקש ממנו טובה, ייתכן ששר המשקים גם אחרי שנתיים שלא עזר מרצונו בכל זאת כשזכר וסיפר לפרעה על יוסף הוא לא היה מדבר רעה על יוסף, כי יוסף לא דרש ממנו טובה והוא לא היה חייב לזכור אותו, ואין לו נקיפות מצפון על שכח את יוסף וממילא אין לו צורך להשקיט את מצפונו על ידי רוע.

אומנם מאיפה לו ליוסף לדעת את העתיד?? והאם זה נדרש ממנו?? והלוא הוא לא ידע שפרעה יחלום ויזדקק לפותר חלומות וכו', ולפי מצבו הנוכחי הוא הבין שעליו לבקש טובה משר המשקים תמורת הטובה שעשה לו??

והתשובה לכך היא כפי שכתבתי בפרשת מקץ, שיוסף היה צריך לצאת לא מתוך תחנונים אלא מתוך שזקוקים לו, ובפרט שיוסף כבר ראה שתחנוניו לאחים לא פעלו ולא הועילו, שהרי יוסף חלם שהוא יהיה מלך וכולם ישתחוו לו, וכשראה שהוא נשלח למצרים והוא נשלח להיות בבית של שר בכיר כך שיכיר גינוני מלכות, ובפרט שאדונו הפקיד בידו את הכל והיה יד ימינו של השר הבכיר.

וגם כשכעס עליו אדונו הוא לא הרגו אלא זרק אותו לבית האסורים, ובמקום להיזרק לבור עם אסירים רגילים או גרוע מכך לבור של אסירים עבדים, הוא נזרק לבור אסירי הצווארון העליון - של השרים והמכובדים ביותר כדברי המפרשים, וכל זה הרגיל אותו להכיר יותר לעומק את סודות המלכות, כי שרים בתוך הכלא בוודאי פתוחים יותר לספר את צפון ליבם וכל נפתולי המלוכה והשלטון, בפרט לאדם שאין להם סיבה לחשוש ממנו – עבד שסרח, ובפרט שיוסף היה משרתם וראו את יושרו וחכמתו, ואכן הם סיפרו לו את חלומם מתוך מצוקת נפשם.

וכל זה הכין והכשיר את יוסף למלוכה, ויוסף שהיה בעל ביטחון עצום, הבין שהוא בתהליך לקיום חלומו להיות מלך ובמצרים, ויתכן להוכיח זאת, שהרי יוסף ביקש משר המשקים שיסביר למלך שהוא לא באמת עבד אלא הוא נחטף ונמכר לעבד, וכי פעם בתקופתם העבדים לא היו נחטפים ונמכרים?? וכי שודדי הים לא היו משתלטים על אוניות ומוכרים את כל אנשיה לעבדים??

כידוע יש חובת ההשתדלות, דהיינו למרות שהכל בידי ה' ופרנסה משמים ובעצם כל תזוזה העוברת עלינו הכל זה מה', כי אין אדם נוקף אצבע אלא אם כן הכריזו עליו משמים, בכל זאת על האדם להשתדל בפעולות שיהיה לו פרנסה והצלחה בחייו.

ולכאורה מדוע נתבע יוסף הצדיק על שפנה לשר המשקים שיזכרו ויזכירו אצל פרעה לטובה, וכדברי רש"י שעל כן נשאר עוד שנתיים בבית האסורים, או כדברי המדרש על שהכפיל לומר **זכור זכרתי**, או בגלל שאמר **והוצאתני** ולא ה' יוציאני, הרי זה היה מחובת ההשתדלות, וכמו שיעקב השתדל כנגד הסכנה מעשו למרות הבטחת הבורא ית' שיהיה עמו ויגן עליו, בכל זאת יעקב אבינו התכוון לדורון לתפילה ולמלחמה, ונתן כמה פעמים מתנות וגם השתחוה 7 פעמים מול עשו, ואכן בסוף התפילות והמתנות והחנופה והכניעה כביכול בפני עשו הועילו ליעקב להינצל מעשו.

וכפי דברי הרמב"ן בפרשת וישלח, שכשהיה רבי ינאי משתדל עבור עם ישראל בקיסרות הרומית הוא היה מתבונן בפרשת **"וישלח"**, בכדי ללמוד מיעקב אבינו איך להתמודד עם רשעים, כי ממנו יראו הדורות וכן יעשו, וללמדנו שבורא עולם מציל את הצדיקים מידי הרשעים, ועוד ללמדנו **"שיעקב לא בטח בצדקותו אלא השתדל בהצלה בכל יכולתו"**, והרי הן הצלת יעקב והן הצלת יוסף יש בזה הצלה לכל עם ישראל ולא רק לאדם פרטי.

ובפרט שיוסף ראה וקרא את התמונה נכון, שבדיוק שמו אותו בבית האסורים יחד עם שני שרי המלך ובדיוק הם חולמים חלום, ובדיוק כל אחד חולם פתרונו של השני, ובדיוק הוא – יוסף נמצא במקום לפתור להם את הפתרון המדויק, כל זה מתפרש אצל כל יהודי כניסי ניסים של השגחה עליונה, ומחובת ההשתדלות של יוסף היה רק כביכול לקטוף את הנס, דהיינו לבקש הכרת הטוב מצד שר המשקים שיוסף פתר לו את חלומו לטוב – שיחזור לתפקידו כשר ולא ייהרג כשר האופים, ולמה זה שימש נגדו כתביעה?? הרי הוא הבין שהקב"ה גלגל הכל מתוך השגחה עליונה ולא כביכול מתוך יד המקרה??

אבל רבי משה פיינשטיין זצ"ל בדרש משה טוען שהיא הנותנת, אדרבא דווקא בגלל שיוסף שם לב לתמונה הרחבה שהייתה ברורה לו שהיא השגחה עליונה להצלתו, ומחמת ריבוי פרטי השגחה הניכרת, על כן היה מיותר מצד יוסף להתערב ולפעול דבר מעצמו, כי כביכול הוא רואה נס מול עיניו ומיותר לעזור לנס כביכול, ובדומה לכתוב בנס קריעת ים סוף כלפי היהודים שרצו להילחם נגד המצרים **"ה' ילחם לכם ואתם תחרישו"**.

ואומנם עדיין קשה על תירוצו שהרי יעקב אבינו קיבל הבטחה מפורשת מבורא עולם שיהיה עמו וישוב שלם לבית אביו, ככתוב **"והנה אנכי עמך ושמרתיך בכל אשר תלך והשבתוך אל האדמה הזאת כי לא אעזבך עד אשר אם עשיתי את אשר דברתי לך"**, ולכאורה הבטחה ברורה ומפורשת כזו מבורא עולם שיחזור בשלום, עדיפה מראיית מציאות השגחה העליונה על ידי צירוף כל המקרים שנראתה ליוסף הצדיק, ואם יעקב אבינו למרות ההבטחה בכל זאת השתדל בהצלה בכל יכולתו וכלפי יעקב זה לא פגם בביטחונו, אלא אדרבא לימוד הנהגה לדורות, מדוע לבנו יוסף השתדלותו בדיבור היה בזה פגם בביטחונו??

להנה גם במבחן התוצאה מצאנו מפורש **הבדל בין יעקב ליוסף**, שאצל יעקב נראה שהשתדלותו למצוא חן אצל עשו על ידי המתנות והחנופה זה הועיל ועזר שבאותו עשה עשו

וזהר לבנו - וישב

ייתכן להוסיף בנוסף לאמור קודם, שהנה יוסף חלם פעמים שהוא יהיה מלך, ובהמשך חייו שוב חייו השתלבו והושפעו מהחלומות של שר המשקים ושר האופים לכן היה עליו לתת דעתו שכשם שהשרים קיבלו חלום וכל אחד חלם על פתרון השני, כך יתכן יצטרכו אותו לפתרון חלום מחוץ לבית האסורים.

בדומה לרעיון זה כתוב במדרש תנחומא וישב ט', שהקב"ה בדבר שהוא מכה בו, בזה הדבר הוא גם מרפא, שיוסף לא נמכר אלא בגלל החלום שחלם, שנאמר "ויאמרו איש לרעהו הנה בעל החלומות הלזה בא", ולא נמלך אלא על ידי חלומות, ואם כן על יוסף היה להבין שהצלחנו תהיה כמכתו על ידי חלום, ולא על ידי תחוננים ורחמים.

ואכן כך באמת קרה, יוסף יצא כי פרעה היה חייב דחוף פותר חלומות ואיש שיציל את מצרים ואת העולם מרעב קשה ומתמשך, ויוסף לא היה צריך וגם לא הצדיק את עצמו ולא טרח לסתור את דברי ההסתה של שר המשקים שהציג את יוסף כנער ועבד, אלא בלי שום הסברים ותירוצים הוא זכה לתפקיד של משנה למלך מתוך כבוד ולא מתוך תחוננים והצדקות.

למדנו, שאכן על כל אדם לעשות השתדלות להצלחתו ולפרנסתו, וכפי שמצאנו דומה קצת לזה, במצוות פריקה וטעינה, שאם יאמר הבעלים של הבהמה שקרסה אני לא עוזר לטפל בהמה שלי אלא ה' יעזור שיבואו יהודים אחרים ויעבדו במקומי, אין מצווה לעזור לו כי כתוב עוזב תעזוב עמו, כי הבעלים חייבים לעזור לעצמם לפני שיבקשו עזרה מאחרים, כי הוא חייב לעשות כל מה שביכולתו לעשות!!

אבל אם אדם מתבונן ובעצם חובה על כל אדם להתבונן, ויבחין שבורא עולם מנווט אותו בדרך מסויימת לטובה ולברכה, ייתכן ושוב חייבים עצת רב גדול!! שבמקרה כזה חייבים להמשיך בדרך זו ולא להשתדל בדרך אחרת או בדרך נוספת ליתר ביטחון, כי אז זה יתפרש כחוסר ביטחון בבורא עולם, אלא ביטחון בכוח ההשתדלות ופעולות האדם!!! אבל כאמור חייבים כל נושא לבדוק לגופו באופן אחראי ובעצת רב גדול בתורה שמכיר את כל הפרטים, והבוטח בה' חסד יסובבנו אמון ואמן, ורוצה ה' את יראיו את המייחלים לחסדו.

ויבוא הביתה לעשות מלאכתו

ייתכן שדווקא הועיל ליוסף דמות אביו, כי אביו לימד אותו הרבה תורה, וכפי שכתב רש"י שלמד מאביו כל מה שיעקב למד אצל שם ועבר, ואם כן רק דמות של אבא שלימדו הרבה תורה יכול לסייע להימנע מעבירה ולא כל דמות אבא רגיל.

אומנם נראה לחדש עניין חדש, שבעצם יש לשאול מדוע יוסף חישב חשבונות אדונו תוך כדי הליכתו וביאתו לבית, וכי שכיר הוא אצל אדונו שחייב לתת לו שלימות של עבודה?? הרי הוא נחטף ונמכר לעבד שלא באשמתו ונגד רצונו, אלא שיוסף הלך בתמימות כאילו הוא שכיר המחויב לתת את כולו באופן מושלם.

ולכן זכה יוסף שאביו יעקב הגיע לשומר ולהגן עליו, כי יעקב אבינו כפי שהארכתי בפרשת ויצא לא היה מחויב להשקיע בכל נפשו ללבן, אדרבא עוד היה מותר לו לגנוב מלבן כי לבן רימה אותו וגנב אותו, ואדם עושה דין לעצמו במקום שיש הפסד, ובכל זאת יעקב אבינו לא עשה זאת.

ואחד מהטעמים שהבאנו שם לכך הוא, כי במקום שיש סכנה גדולה לרוחניות כמו אצל לבן הרשע, שם צריך זהירות רבה ביותר לא לשנות מדרך הישר מכוח היתר, כי זה יכול להיות פתח לפול למטה עוד ועוד כאילו יש היתר, בפרט שנמצאים אצל רמאי גדול, ולכן חייבים לדבוק בדרך האמת והישר בלי שום היתר ופתח לשינוי ח"ו.

ויוסף הצדיק נהג כאביו, שלא סטה מדרך הישר למרות כל ההיתרים כי גם הוא היה במקום סכנה גם סכנה רוחנית שהרי מצרים הייתה ארץ טמאה ביותר וגם עבד וכלל הוא שעבד בהפקירא ניחא ליה – שעבד אוהב חיי הפקרות, מלבד הסכנה הגשמית בו חי כעבד הרחק

אלא כנראה גם יוסף הבין ששר המשקים יסביר לפרעה ששווה למלך לשחרר את יוסף מהבור, כי יוסף מתאים להיות חלק מהשלטון, כי הוא מכיר אותו מקרוב ויודע שהוא כליל השלימות, ואם פרעה יטען שאי אפשר שעבד יהיה חלק מהשלטון, על זה ביקש יוסף שיסביר למלך שבעצם הוא לא ממש נחשב כעבד כי הוא נחטף מבית הוריו, ולא מכר את עצמו או נשבה במלחמה או נמכר בחובו, ואולי בגין כך זה לא יסתור את חוקי מצרים ויסכימו להוציאו ולהכניסו להיות חלק מהשלטון, וכך בסופו של תהליך הוא יהיה מלך כפי שחלם.

ולכן יתכן שבזה טעה יוסף, שהיות וידע שהוא בתהליך מתמשך להיות מלך בהשגחה ברורה וביד מכוונת של ה', לכן היה אסור לו לחשוב שהוא יצא על ידי תחוננים – על ידי בקשת טובה משר המשקים, וגם מתוך בקשת חנינה מפרעה שיחוס עליו, כי למלוכה לא באים מתוך רחמים ותחוננים, בפרט שידע מגיל צעיר שהוא מיועד לכך משמים, כי אכן ה' רצה שיוסף לא יצא בתחוננים ולא מתוך רחמים ומתוך טובה של שר המשקים, אלא מתוך עוצמה, ומתוך כבוד שהעולם כולו זקוק ליוסף, ושיוסף עושה טובה לעולם כשהוא בחוץ ומציל את העולם.

למדנו, שאכן על כל אדם לעשות השתדלות להצלחתו ולפרנסתו, וכפי שמצאנו דומה קצת לזה, במצוות פריקה וטעינה, שאם יאמר הבעלים של הבהמה שקרסה אני לא עוזר לטפל בהמה שלי אלא ה' יעזור שיבואו יהודים אחרים ויעבדו במקומי, אין מצווה לעזור לו כי כתוב עוזב תעזוב עמו, כי הבעלים חייבים לעזור לעצמם לפני שיבקשו עזרה מאחרים, כי הוא חייב לעשות כל מה שביכולתו לעשות!!

אבל אם אדם מתבונן ובעצם חובה על כל אדם להתבונן, ויבחין שבורא עולם מנווט אותו בדרך מסויימת לטובה ולברכה, ייתכן ושוב חייבים עצת רב גדול!! שבמקרה כזה חייבים להמשיך בדרך זו ולא להשתדל בדרך אחרת או בדרך נוספת ליתר ביטחון, כי אז זה יתפרש כחוסר ביטחון בבורא עולם, אלא ביטחון בכוח ההשתדלות ופעולות האדם!!! אבל כאמור חייבים כל נושא לבדוק לגופו באופן אחראי ובעצת רב גדול בתורה שמכיר את כל הפרטים, והבוטח בה' חסד יסובבנו אמון ואמן, ורוצה ה' את יראיו את המייחלים לחסדו.

רש"י מביא את המחלוקת בגמרא בסוטה לו', בין רב לשמואל, אחד מהם אמר שיוסף בא לבית לעשות מלאכתו ממש – לעשות את העבודה שרגיל לעשות, ואחד אומר שיוסף בא לעשות צרכיו עמה – עבירה, אלא שנראית לו דמות דיוקנו של אביו וניצול.

שואל החתם סופר הרי התורה כיסתה על מעשה יוסף וכתבה זאת ברמז, מדוע יש אמוראים שבכל זאת פירטו ודרשו לרעה?? וזה דומה לשאלת הגמרא שבת צ"ב על רבי עקיבא למה פירט את שמו של המקושש – צלופחד כאשר התורה כיסתה את שמו??

יעונה החתם סופר, שגם לדעה זו חס ושלום שיוסף הצדיק בא לעשות עבירה חלילה, אלא גם לדעה זו יוסף הצדיק בא לעבודה כפי היה רגיל לעבוד יום יום, רק לדעה זו יוסף הצדיק לא למד תורה באותו זמן תוך כדי שבא לעשות מלאכתו וכפי שכתב התרגום יונתן שבא לעשות חשבונות, ולכן היה מהורהר בחשבונות ולא בדברי תורה, ולא היה לו את כוח התורה שיגן עליו בפתחי עבירה כפי שכתוב בגמרא, ועל כן נזקק לדמות אביו שיצילנו מהחטא.

ואכן משמע כן ברש"י בשבת מט' רק לדעה השנה שבא לעשות עבירה כביכול רק לדעה זו נזקק לדמות אביו שתגן בעדו שלא יחטא חלילה, אבל לדעה שיוסף בא לעבוד עבודתו בלי נגיעה של חטא אם כן לא היה צריך לעזרת אביו, ולדעה זו לא בא אביו להגן עליו. על כל פנים יש להקשות מדוע דווקא דמות אביו בא לפניו ולא דמות אמו?? ואכן בילדותי ראיתי שרבי נחמן מברסלב כתב שדמות האב עוזר להתגבר על היצר הרע הבורע, אבל יתכן שמקורו מכאן, ושוב קשה אולי גם בכוח דמות האם לעזור את האדם להתגבר על ניסיונו??

וטהר לבנו - וישב

בשעת הניסיון, כי ישראל ביישנים הם, ואדם בוש לחטוא מול הוריו, ואם כן יתכן שלא רק דמיון צורת האב מסייע להתגבר על היצר בעת ניסיון, אלא גם דמות האם, או שני ההורים יחד מועלים למנוע את האדם מהעבירה.

ובעצם יתכן שגם לראות את דמיון ילדיו יוצאי חלציו מתבוננים בו זה עצמו יכול לגרום לו להפסיק מיד כל פעילות אסורה של עבירה, ולברוח מטומאה לגמרי, כי איך ישא את פניו לילדיו?? אבא חוטא?? ככה!!!

מורֵי ורבותי, אין ספק שיש הרבה סגולות להצליח לנצח את היצר הרע, וכדאי מאוד לדעת כמה שיותר סגולות בכדי לנצח את היצר הרע, אבל חייבים אנו לזכור טוב וחזק!! כי העצה הטובה יותר מכל הסגולות היא לברוח מהעבירה, לא להיכנס לסכנה בשום פנים ואופן, כי אם תיכנס לסכנה היצר הרע עלול להשכיח ממך בכוונה את כל הסגולות והקבלות הטובות שקיבלת, ולאטום אותך רגשית ומוחית ולנתק אותך מכל הקדושה שלך ומכל עבודת ה' שטרחת ועמלת במשך שנים, והכל יהיה לפח חלילה.

לכן אנא רחם נא עליך ועל משפחתך ועל עוללך, וברח מכל רע, נתן את כל הסכנות של דורינו, וסגור וחסום כי פתח ליצר הרע, ואל תשכח!! להתפלל כל יום "ואל תביאנו לא לידי עבירה ועוון ולא לידי ניסיון" ועליך להראות שאתה לא רוצה לבוא לידי ניסיון, בכך שאתה בעצמך לא תשאיר פתחים ליצר הרע חלילה, בהצלחה במלחמת החיים, ונזכה לטוב בזה ובבא אמן ואמן.

*ויקמו כל בניו וכל בנתיו לנחמו וימאן להתנחם ויאמר כי ארד אל בני אבל שאלה

(שמרים מבית בילגה המירה דתה ונישאה לאחד ממלכי יוונים, וכשנכנסו יוונים להיכל היתה מבעטת בסנדלה על גבי המזבח ואמרה לוקוס לוקוס – זאב זאב, עד מתי אתה מכלה ממונן של ישראל ואי אתה עומד עליהם בשעת הדחק וכששמעו חכמים בדבר קבעו את טבעתה וסתמו את חלונה ויש אומרים משמרתו שוהה לבא ונכנס ישב אחיו עמו ושימש תחתיו),

ומקשה שם הגמרא וכי בגלל בת שחטאה לכן מענישים את משפחתה?? וכי מה ההורים אשמים?? ועונה הגמרא שאם הבן או הבת חוטאים כנראה זה נובע מההורים.

ולכן מלבד הקושי ליהודה כראש ישיבה ומלך השבטים להתבזות לעיני כל וכפי שכתבנו קודם, טמון היה בהודאתו קושי נוסף ועוצמתי פי כמה, כי בהודאתו שממנו התעברה תמר, כביכול יהודה בעצמו נתן דלק תבערה להולכי רכיל שיטענו שהוא אשם במיתת בניו!! שחטאו בגללו!!!

אבל פלא!!! כביכול מחושך ואפילה זו יצא אור עצום מתוך שתמר הסכימה למות בשריפה ולא לבייש יהודי, ומתוך הקושי העצום של יהודה להודות!! דווקא מתוך זה, מתוך עוצמת המידות הטובות זה האיר את החשיכה, ודווקא מתוך זה יצא אורו של משיח, ונולדו ילדים זרח ופרץ שמזה יצא דוד המלך ומשיח בן דוד שיבוא ויגאלנו בקרוב בימינו אמן.

לכן יהודים אל יאוש, גם אם תחשוב שאתה ומשפחתך בנפילה ובקריסה, ואין לך ולמשפחתך יותר כל תקווה ותקנה, שכח מזה התגבר ותתעלה ודווקא מתוך זה יצא אור גדול, לא ליאוש!! ואל יאוש!! התגבר ותתעלה, מחושך עלה לאור גדול!!! בהצלחה אמן ואמן, כולי רעד בכותבי זאת, אבל ביחד נתעלה ונאיר את העולם!!! אמן ואמן.

*ביקש יעקב לישב בשלוה

ורבות נפלאות שהרי עד מכירת יוסף עברו שנים רבות של מנוחה ליעקב אבינו בארץ ישראל, שהרי יוסף נמכר בגיל 17 ובגיל 8 של יוסף יעקב כבר עבר את 6 שנים שעבד ללבן, ועוד 2 שנים שבהם נפגש עם עשו והיה מעשה דינה, ואם כן **9 שנים של מנוחה היו ליעקב אבינו בארץ ישראל**, ואילו במדרש משמע שמיד סבל יעקב ממעשה יוסף בלי מנוחה כלל?

ממשפחתו, לכן זכה שאביו בא להגן עליו, שלא יכשל חלילה, בגלל דבקותו בדרכו הישרה והתמימה.

ולמרות שלכאורה אין הוכחה מוחלטת מכאן שכל מי שמזכיר לו את דמות אביו זה מסייע להצילו מניסיון עבירה.

בכל זאת אין ספק שהבושה שיהיה להוריו לו ראו את חטאו שחוטא ברגע הניסיון, זה עצמו אמור לסייע לאדם

שימו לב לדברי הרמב"ן שיעקב אבינו בכה רבות על פטירת יוסף כביכול, כי בבית האבות הצדיקים לא היה שכול ומוות של ילדים צעירים בחיי אביהם, כי ה' לא מצער את האבות הקדושים ומשפחתם בכך.

אבל בכל זאת ליהודה שהיה מלך השבטים, אירע שמתו 2 בנים צעירים בחיי אביהם, וכל זה בגלל נפילה בענייני קדושה שעשו רע בעיני ה' ככתוב בתורה ובמפרשים, וזה היה אסון ממש בבית יעקב אבינו, ש 2 בנים צעירים נפטרו, 2 אחים, ועוד ממשפחת יהודה!! אוי!!! ועל מה?? על נפילה בקדושה!!! איזה צער ואיזה עוגמת נפש!!!!

ואפילו יהודה עצמו נפל כביכול בקדושה במעשה תמר (שהרי כתוב כל האומר יהודה חטא אינו אלא טועה), וזה כביכול שיא השבר והנפילה רח"ל!!! מה גודל הבושה והשבר!!! היו שיגידו פשיטת רגל מוחלטת, 2 הילדים מתו כי ח"ו האבא היה פגום והנה לכם הראיה נפילת יהודה, ולכן הם יאמרו אין תקווה אין תקנה!! ויהודה נהרס והרס את עצמו לעולמים!!!

וייהודה עצמו שידע את האמת שהוא לא חטא ח"ו ולא היה פגם במעשיו, ואין שום קשר בין חטאי בניו אליו, כי הוא באמת קודש הקודשים, אבל כאב לו איך העולם קבל זאת?? הם או חלקם יטענו שבוודאי יש קשר רע וטמא, ועוד יוכיחו זאת מסוף מסכת סוכה, שהענישו את כל משמר הכהנים מבית בילגה בגלל בת אחת ממשפחתם,

בליל שבת וישלח התעוררתי באמצע הלילה והתחדש לי חידוש נפלא ב"ה והנה החידוש לפניכם, "וישב יעקב" כתב רש"י בשם המדרש, שביקש יעקב לישב בשלוה אחרי הצרות שהיו עליו מלבן עשיו ודינה, אמר הקב"ה לא די לצדיקים שיש להם מנוחה בעולם הבא שהם מבקשים מנוחה גם בעולם הזה, לכן לא זכה יעקב למנוחה וקפץ עליו רוגזו של יוסף.

וטהר לבנו - וישב

דהיינו שעצם מצב זה שיוסף דיבר רע על השבטים ולא חי עם השבטים כראוי וחשב עליהם דברים רעים ממש, זה גרם צער עצום ליעקב אבינו.

ולכן עוד לפני המכירה, יעקב סבל והצטער מאוד מיחסי יוסף עם השבטים, **ויתכן** שכבר מאז זה נחשב רוגזו של יוסף, ולא רק מעת מכירת יוסף, וכמ"כ יתכן שיעקב סבר שהסבל שנגזר עליו לסבול מיוסף זה הסבל שיוסף לא חי ביחסים טובים עם אחיו, ושנאו אותו, וזה שיוסף דיבר עליהם רעה, **ולכן** מכירת יוסף כאבה ליעקב מאוד כי לא ציפה גם למכירת יוסף או מיתתו בנוסף לשנים שגידל את יוסף בצער וכאמור.

ואקרא בקול גדול

הבאה הייתה מצליחה להפיל את יוסף רח"ל, זאת אומרת **שהצעות שלה והעלילות שלה** והשם רע שעשתה ליוסף זה בעצם מה **שהציל את יוסף מלרדת שחת לגיהנום!!!**

ולמרות שמרשעת זו לא התייאשה וגם בכלא הטרידה בהבטחות, בכל זאת יוסף לא שמע לה, ולו גם בגלל שראה את רשעותה שהוציאה עליו שקרים וסיכנה אותו למוות, והוא שנה אותה מכל הבחינות ולא רק מחמת עבירה שחייב להתרחק ממנה.

יהודים יקרים!! זה היצר הרע של כולנו מנסה להפיל אותנו ובנפילה קטנה הוא מלכלך עלינו ושונא אותנו ומבקש להמיתנו, **אין לו רחמים עלינו**, הוא היצר הרע הוא השטן המקטרג אחר העבירה והוא מלאך המוות שהורג אותנו ומתעלל בנו, וכי נקשיב לו?? לשונא הכי גדול שלנו?? לאויב שלנו?? נהיה שפוטים שלו?? אין מצב!!!! רק חזקו ואמצו!! יהודים יקרים זו האמת!!! לכן חזקו בכל הכוח והצליחו לגרש את היצר מאתנו לנצח ולנצח אמן ואמן.

שר המשקים ושר האופים

ונראה להוסיף, שאיך בכל זאת המלך פרעה הפך את היוצרות ודן אותם כמו עבדים ולא כמו השרים, וכי מכוח איזה היגיון דן אותן המלך??

ונראה שהיות והמלך עשה מסיבת יום הולדת שלו, **ובתור שעשוע הוא רצה להשפיל אותם** – את השרים, שהוריד אותם ברמה, שבמקום לנהוג בהם כבוד כשרים חשובים שסרחו הוא השפיל אותם ולעג להם לעיני כל עבדיו שהם השרים כעבדים נחשבו, וממילא כהמשך לאותו משחק והשפלה, יצא ששר המשקים הרוויח את חייו מאותה השפלה שדנו אותו כעבד!!

זה שטען יוסף לשר המשקים, כמו שהשפלה שידונו אותך כעבד זה בעצם הצלת חייך וחזרה לתפקידך, זה בדיוק מה שקרה לי, שגנבו ומכרו אותי לעבד ולא כעבד אמיתי, אלא בכדי שזה יתן לי אפשרות לצמוח במצרים כפי שבאמת קרה, כי העבדות בעצם תהיה עבורי מקפצה לחיים טובים במצרים, כפי שלך שר המשקים הועילה לך מצב העבדות בו הוצגת במסיבת פרעה.

ולכן כואב יותר הכפיות טובה של שר המשקים ששכח את יוסף, ויותר כואב שכבר כן נאלץ להציג את יוסף הוא הציג אותו כעבד אמיתי, ואדם שפל!!! ארורים הרשעים כפויי הטובה!!

ניסיון יוסף

ואולי שהיות ויוסף טען לה תמיד שהוא לא רוצה לחטוא עמה כי הוא יחטא בכך גם לאלוקים וגם לבעלה, ויש במשמעות הזו שיוסף טען לה שאם אחטא ויתברר לבעלך אז הרסת לי את המשפחה, ולכן תשובה זו הייתה מצווינת כאשר יש סיכוי שהבעל ידע, אבל ביום שאף אחד לא היה בבית אז חלק מהטיעונים של יוסף הצדיק להימנע מהחטא נפלו כביכול, כי אם הבעל לא ידע אז המשפחה לא

יעוד קשה שהרי יעקב ידע שישבול מ"עלי" כדברי הגאון שזה ר"ת עשיו לבן ויוסף, וזאת ידע יעקב מרבקה כשאמרה לו לגנוב את הקללות ולכן אמר "עלי היו כולנה", ואם כן מדוע יעקב אבינו בכה כל הימים במחשבה שיוסף מת, הרי ידע מראש שיהיה לו ניסיון וצער מיוסף הצדיק??

ונראה לתרץ, שאכן הסבל מיוסף לא התחיל במכירת יוסף אלא במצב שקדם למכירה, שיוסף דיבר רע על אחיו – דיבתם רעה אל אביהם, שחשד אותם באבר מן החי ובעריות ובביזוי בני השפחות, וכך משמע מהגמרא **בסנהדרין קו' ש"ו"שב" זה לשון צער, ככתוב "וישב יעקב" ונאמר אחר כך "ויבא יוסף את דבתם רעה אל אביהם",**

איזה נס שזליכה אשת פוטיפר צעקה בקול גדול עכ"פ לפי סיפורה, ועשתה מהומה גדולה בטענה שיוסף תקף אותה לדבר עבירה, נתאר לעצמנו אילו שתקה באכזבה שהפעם לא הצליחה לגמרי לפתות את יוסף, שהרי בפעם הזאת היא כמעט הצליחה, וכמתואר בגמרא **סוטה לו' שיוסף הפסיד 10 שבטים מתוך 12, והייתה חושבת לעצמה אולי בפעם הבאה אני אצליח במשימה**, ככה אף אחד לא היה יודע מכך כי אף אחד לא היה בבית, **וחלילה** אולי בפעם

המלבי"ם כותב שהם נידונו כמו העבדים ולא כמו השרים, ולכן שר האופים נידון למוות שהרי העבד האופה אכן אשם באבן שנכנסה ללחם, ואילו השר האופים שתפקידו להגיש למלך היה אמור להיות פטור מעונש, שהרי מאין לו לדעת שהעבד לא הקפיד על כך בתהליך האפייה, ולכן שר האופים בחלומו מוזכר שבסלים יש ממאכל פרעה, כי באמת רצותחילה לדונו לחיים שהרי אין לשר המגיש אשמה בדבר כמו לעבד שפשע.

ולעומתו שר המשקים תחילה רצו לדון אותו למוות לכן ראה צמח גפן בלי ענבים, כי הזבוב שנכנס לכוס זה אשמת השר המגיש שהיה עליו להבחין בכך בשעה שמגיש למלך את השתייה, לעומת זאת העבד שהכין את היין עליו אין אשמה כי הזבוב הגיע לאחר מכן, רק קרה נס לשר המשקים בזכות יוסף הצדיק, שהמלך דן אותו כמו העבד, ולכן על העבד של שר המשקים אין אשמה כה גדולה ולפיכך יצא ממוות לחיים.

ועל כן בא יוסף בטענה לשר המשקים הרי הנס נעשה בזכותי, וע"כ זכרני ותוציא אותי מבור האסורים, ולא רק בקשת טובה על פתרון חלום היה כאן, אלא כעין תשלום חוב עצום שהצילו מחיים למוות.

ועל כן בא יוסף בטענה לשר המשקים הרי הנס נעשה בזכותי, וע"כ זכרני ותוציא אותי מבור האסורים, ולא רק בקשת טובה על פתרון חלום היה כאן, אלא כעין תשלום חוב עצום שהצילו מחיים למוות.

פלא עצום איך יתכן שיוסף הצדיק נראה שהתחיל ליפול בניסיון ורק ברגע האחרון כשראה את פני אביו עצר ולא חטא??

איך יתכן שכל כך הרבה זמן הוא נלחם בהצלחה יום יום ולא שמע אליה פתאום זה התחיל לקרוס רח"ל!! מדוע??

וטהר לבנו - וישב

נכנה עלינו להימנע מעבירה, לא מספיק להימנע בגלל הסברים, אלא חייבים לזכור **זה אסור נקודה ואין על מה לדבר** נקודה, וכלל זה חשוב בעיקר בניסיונות שהיצר בווער, שלא ניתן שום פתח ליצר, ולפעמים ההסברים זה הפתח!!

תיהרס כביכול, והיות וחלק מהסירוב לעבירה קרס לך היה מקום ליצר הרע לחדור ולנסות להפיל את יוסף הצדיק בעבירה רח"ל.

אבל אז ראה יוסף דמות אביו והתגבר ואז הוא לא טען טענות למה לא לחטוא אלא **"ויברח"**, זה אסור נקודה בלי סיבות והסברים ברח יוסף מעבירה וזה הוא!!!

***ויהי אחר הדברים האלה

וזאת בלי שיוסף ידע כלל וכלל על הקידוש ה' העצום שהוא מחולל אצל רבים במצרים, כי הוא היה בדי' אמות בתוך בור עמוק ומתפתל ביסוריו, ומתוך בדידות זו הוא נלחם על קדושתו ועל כל פיתויי היצר.

אומנם היות והקב"ה רצה לגדל את יוסף שיהיה מלך במצרים, וזה לא מתאים שרגע לפני עלייתו לגדולה עדיין הוא יהיה בפיות האנשים על שהוא הומלך מתוך בור האסורים.

וגם יתכן שבין הדורשים אותו לשבח היו שדרשו אותו לגנאי, והמשיכו להעליל על יוסף רע, לכן השתיק הקב"ה שנתיים קודם המלכת יוסף את התעסקות בו.

ואכן הושלם המעגל כביכול והפרשה הלא נעימה באה אל סיומה באופן חד לטובת יוסף הצדיק, כשחיתן פרעה את יוסף עם בת פוטיפר זה ניפץ בחוזקה ובחדות דבור מתמיד של רכילות של 10 שנים, שכולם ראו שהמלך לאחר בירור מקיף החליט שלא היה שום מעשה עבירה בין יוסף לאשת פוטיפר, ולכן אין בעיה מוסרית שיוסף יתחתן עם בת פוטיפר, ואין חשש וצד של **"צורה"** של ערוות אשה ובתה.

"ויהי" אחר הדברים האלה חטאו משקה מלך מצרים, כתב רש"י שהקב"ה סיבב שיפסיקו לדבר על סרחונו של יוסף – על המקרה שהיה לו עם אשת פוטיפר, כי מעתה התחילו לרכל אודות חטאי שר המשקים ושר האופים שנזרקו לכלא, וזה תפס את הכותרות ואת שיחות הרכלנים.

ומקשה החברותא **הרב אלדר נתנון שליט"א**, וכי 9 שנים העסיקה פרשיה זו את מצרים!! היתכן? וכי בערות הארץ זה היה הסיפור היחידי שהיה בכותרות כל אותן השנים??

ונראה לתרץ שבחסדי ה' כך נגרר ונמשך הרכילות, ושהשם רע המשיך, כי כך יוסף לא יתפתה לדבריה ח"ו, אבל זה קצת דחוק כי מהיכן ידע יוסף הנמצא בתוך בור האסורים שמרכלים עליו במצרים כל אותם השנים??

אלא יתכן שהיות וכתוב שהמרשעת פיתתה את יוסף גם בהיותו בבית האסורים, דווקא על זה הייתה רכילות, שדנו האם היא תצליח לפתות אותו או שלא, וכל פעם שהיא לא הצליחה לפתות את יוסף אפילו כשהוא בשפל המדרגה בתוך בור האסורים זה היה וגרם קידוש השם עצום ביותר.

ללמדך, שאל תחשוב שאתה לבד ומתגבר על יצר הרע, אין זה מעורר התפעלות, שהרי מי אתה? ומי מכירך?? ומי ידע האם הגברתי או נכשלתי?? טעות היא בידך, כל התגברות שלך בסתר היא מרוממת אותך מאוד מאוד מאוד אפילו שאתה חושב שלא, כי בלי ספק כל התגברות על היצר בפרט בצנעה עושה קידוש ה' למעלה בשמים שהמלאכים רואים את הקדושה שאתה עושה עבור בורא עולם, והם אומרים איתך קדושה, והקב"ה שמח בגללך, והשפעה זו של קדושה שהשפעת למעלה גורמת השפעה ללמטה, ורבבות יהודים מקבלים רוח קדושה להתגבר על יצרם ולקדש את עצמם בקדושה ליצורם, וכך נוצר מעגל מתרחב מאוד של קדושה עצומה בעלומות וקידוש ה' עצום בזכותך.

חלום עוד והנה השמש והירח ואחד עשר כוכבים משתחוים לי

שכל השתחוות זה פישוט ידים ורגליים ארצה - ברכת לך, והיה עדיף כבר ללמוד זאת מהמילה השתחוה שמוזכר עוד קודם בתורה אצל לוט ואליעזר ששם היה השתחוות אמיתית במציאות, מאשר ללמוד זאת מהשתחויה לא מציאותית שהיה כאן בחלום ומציאות לא מציאותית של כוכבים שמשתחוים?

ונראה לבאר, שהחלום הראשון היה בעיניי גשמיות שכביכול יוסף שווה לאחיו ובשלב מסוים הוא מתנשא מעליהם והם משתחוים לו, והיות וזה ביטוי לגשמיות שיוסף עזר להם בימי הרעב לכן זה לא ממש חלק מגופו ומגופם של האחים הקדושים רק דבר חיצוני שמבטא אותם דהיינו אלומתו ואלומת האחים, כי גשמיות זה טפל ולא מהות האדם אלא כלבוש ודבר חיצוני הוא לאדם.

ואילו החלום השני הוא על מלכות יוסף הרוחנית שהייתה מעל האחים כי הוא מסמל את קדושת היסוד, וכתוב צדיק יסוד עולם, ולכן בחלום השני לא מתואר מקומו של יוסף כמקום מוגדר אלא כמציאות שכל הכוכבים משתחוים לו, כי אכן הוא הבסיס והיסוד לכל העולם כביכול הבסיס לשמש והירח וכל הכוכבים, וברור שאין צורה גשמית להשתחוות הכוכבים וגרמי השמים, אבל היות וכל החלום

בחלום הראשון של יוסף, יוסף מתאר שיש לו אלומת תבואה והוא מספר שראה שאלומתו נעמדה ישר בעמידה יציבה, ואת כל אלומות האחים פונים לעבר אלומתו, ואלומת האחים משתחוות לאלומתו.

וחלום זה יש בו צורה הגיונית, א. כי יוסף מוגדר כאלומתו הנמצאת בשדה יחד עם אלומות האחים, והיא מתיישר לעמוד זקוף, ואילו האלומות של האחים מתקופות ומשתחוות דבר שאכן שייך שתבואה תתייצב ישר או שתתכופף.

אבל בחלום השני מקומו של יוסף כלל לא מוזכר ולא מוגדר, וגם איזה שייכות יש לתאר שוכבים ושמש וירח משתחוים?? וכי שייך בהם התכופות?? וגם אם נגיד שהכוונה שהכוכבים שינו את מסלולם והתקרבו לכיוון יוסף שזה מבטא את ההתבטלות שלהם כלפי יוסף, הרי זה לא תיאור של השתחויה אם כבר זה תיאור של תסבינה, כמו "תסבינה אלמתיכם" המתואר על האלומות שהסתובבו קודם שהשתחוו?

ובפרט שיעקב אבינו טוען "הבוא נבוא אני ואמך ואחיך להשתחוות לך ארצה" שמכאן דווקא לומדים לכל התורה

וטהר לבנו - וישב

הניסיון על קדושת היסוד זכה יוסף להגיע לקדושת צדיק יסוד עולם, שלכן זכה שכל הצדיקים יתבטלו לו בהכנעה.

ולא פלא שמצד אחד יעקב גער בו בלשון תמיהה וכי נבוא להשתחוות לך?! כי עדיין יוסף לא התנסה בקדושת היסוד ולכן עדיין לא הגיע לדרגה רוחנית שיכנעו הצדיקים בפניו, אבל אביו שמר את הדבר, כי האמין שיוסף יתעלה ויגיע לקדושה עצומה בהמשך חייו, שאכן יזכה להיות צדיק יסוד עולם.

כל אשר הוא עושה ה' מצליח בידו

שחלם את חלומו וגם את פתרון חברו, וזהו שנאמר וירא שר האופים כי טוב פתר.

ויתכן, שאכן כל א' חלם את פתרון חלומו של השני, אבל לא ידע שזה משמש פתרון לחלומו של השני, ולכן כל אחד מהם היה מבולבל ומפוחד ביותר, כי נכון ששר המשקים חלם חלום טוב אבל מצד שני הפתרון היה שיתלו אותו על עץ, וכן שר האופים מצד אחד חלם חלום מפחיד שעוף אוכל מעל ראשו אבל מצד שני חלם פתרון טוב שימשיך להגיש למלך כמשרתו הקודמת.

ואת זה יוסף גילה בחכמתו ובסעייתא דשמיא, כי באמת שר המשקים לא סיפר ליוסף את החלק המפחיד בחלומו, אבל בכל זאת יוסף הבין מתוך פניו הזעופים שהוא מפוחד ומזהה הבין יוסף שיש חלק נסתר בחלום שהוא לא סיפר, ובכל זאת הוא פתר לו את החלום כראוי, ובאמת שר המשקים לא התלהב מפתרון החלום כי לא ידע ששר האופים חלם את הפתרון שלו, ולכן עדיין חשש ולא היה רגוע.

רק כשבא שר האופים שהבין את המהלך שבעצם הוא חלם את פתרון חלומו של שר המשקים שהוא יחזור לחיות ולשרת את פרעה, ובכך הסתתרו לו 2 החולמות שאינם סותרים וקשורים אחד בשני, לכן פנה ליוסף שיפתור לו את חלומו, ואכן התברר לו שאת פתרונו הנורא שיתלה חלם שר המשקים ובעצם יוסף גילה את החלקים הנסתרים בלי שיספרו לו על כך מאומה.

בארץ מגורי אביו

התגלה מלאך להגר, שזה עורר את יצחק בתפילה שאפילו לשפחה נשלח מלאך, כך יעקב אבינו חי עם גירי אביו להתעלות מכוח התעלות של גירי אביו יצחק,

ואולי יעקב רצה לחזק את גירי אביו שיעבדו את ה' גם מתוך אהבה ולא רק מתוך יראה, כי השילוב בין השנים חזק יותר לאורך ימים, ומפני כבוד יצחק נכתב זה ברמז גדול וצ"ע.

ויתאבל על בנו ימים רבים – וימאן להתנחם, תשובה נוספת

והוכחה שיוסף חי, אבל יעקב אבינו בכל זאת לא קיבל את דבריהם ולא התנחם.

והסיבה שיעקב לא התנחם, כי אמר ארד אל בני אבל שאולה, וכפי שרש"י כתב בשם המדרש, שיעקב קיבל ידיעה שאם מת אחד מבניו בחייו הריהו יורד לגיהנום, ולכן טען יעקב לבניו, שהסיבה שהוא לא מתנחם על פטירת יוסף זה

השני מדבר על רוחניות ממילא מובן שיש מושג מושאל של השתחויה שזה מבטא הכנעה מוחלטת כך במובן הרוחני האחים התבטלו בהכנעה מוחלטת לקדושת יוסף.

דווקא מכך לומדים את עניין השתחויה שהוא בפישוט ידים ורגלים, כי התבטלות וכניעה רוחנית היא ההתבטלות הגדולה מכולם הרבה יותר מהכנעה והתבטלות בגוף. כמו כן דבר זה נלמד דווקא בצירוף דברי יעקב אבינו שהוסיף להשתחוות לך אפים ארצה, כי בכוח אביו שהתגלה לו בעת

הנה בבית אדוניו כתוב "וכל אֲשֶׁר הוּא עֹשֶׂה ה' מְצַלִּיחַ בְּיָדוֹ": ואילו בכלא כתוב "מצליח" ולא כתוב בידו, והסיבה ראיתי כי בכלא לא היה לו מעשי ידים, רק כוח הדיבור שדיבר ב70 לשון וניחם כפסיכולוג אנשים עצובים, ולכן שר המשקים שפנה ראשון לקבל עזרה מיוסף בכניעה זכה להצלה ואילו שר האופים שהיה גאוותן לכן הפסיד.

אומנם התבוננתי בחלומות של השרים והנה פשוט הדבר ששר המשקים יחיה ואילו שר האופים ימות, ולכאורה אין צורך כלל בחוכמת יוסף לכך, וכפי שכתב כן רש"י "איש כפתרון חלומו" - כל אחד חלם חלום הדומה לפתרון העתיד לבא עליהם, כי הנה שר המשקים חלם שהוא יסחט ענבים ויגיש למלך כוס יין כמו שהיה עושה בעבר, וזה מראה בבירור שהוא יחזור לתפקידו, ואילו שר האופים חלם שעוף אוכל מהסלים שעליו, ובכלל לא חלם שמגיש לפרעה את הלחם, מכך ברור שהוא לא יחזור לתפקיד אלא ימות ועוף יאכל את בשרו.

ואם כן ברור ששר המשקים לא כל כך יפחד לספר את חלומו ליוסף, לעומת שר האופים שאמור לחשוש מפתרון חלומו, ולפי זה אין כאן עניין של כניעה ליוסף כלל.

אלא נראה שבכל זאת הייתה כאן חוכמה מיוחדת וסעייתא דשמיא מיוחדת ליוסף בפתרון חלומותיהם, שהרי כתב רש"י (בפסוק ה') "ויחלמו חלום שניהם" – הביא מדרש שכל אחד מהשרים חלם חלום שניהם, דהיינו

במדרש כתוב שזה מרמז שיצחק גייר, וגם יעקב גייר שלכן כתוב הסיור את אלוהי הנכר וזה אמר לגרים ולא ליוצאי חלציו, וכוונת הפסוק שיעקב התגורר בקהילת גרי אביו יצחק.

וצריך להבין מדוע כתוב גרי יצחק ברמז דק כ"כ? וגם למה אכן הקפיד עוד בחיי אביו להתגורר עם גרי אביו? ואולי כמו שיצחק היה מקפיד להתפלל עם באר לחי רואי ששם

שאלתי קודם, שידוע שגזירה על המת שישתכח מהלב, ובכל זאת יעקב במשך 22 שנה לא התנחם ולא שכח את יוסף, ולכן היה בעצבות ולא זכה לנבואה, וקשה איך בכל זאת הוא לא קלט מעצם זה שהוא לא מתנחם, שאכן יוסף בנו עדיין חי?!

והחיד"א מתרץ שזה טענו ליעקב בניו הקדושים, שאם הוא ממאמן להתנחם ימים רבים זה סימן

וטהר לבנו - וישב

להיות בן מקולקל מחמת היפרדו מהמשפחה, ובפרט אם היה מתברר ליעקב אבינו שיוסף נמצא במצרים כעבד, מקום של מטי' שערי טומאה, שרוב הסיכויים שיוסף יקרוס ויטמא חלילה, ומחשבה שכזו יש בה צער נורא ואיום הרבה יותר מפחיד והרבה יותר נורא מחשבה שיוסף נהרג על ידי חיה טורפת.

ישמעאלים באה מגלעד וגמליהם נשאים נכאת וצרי ולט

קטן מתפילה בגלל הסירחון של הישמעאלים, לכן הקב"ה שהתאוה לתפילתו לתחינתו של יוסף מנע את הריח הרע של הישמעאלים, בכדי שיוסף ימשיך להתפלל כי אין ריח רע המונע מתפילה כמבואר בגמרא ברכות כה.

ולמרות שיוסף לא נענה בתפילתו לחזור הביתה מיד לחיק אביו, בכל זאת עצם התפילה והשתפכות הנפש, חשובה היא מאוד כי מקרבת מאוד את האדם לבורא עולם.

ומכיר אני יהודי יקר שביקרים מארה"ב, שבמשך 7 שבועות בכה יום ולילה להקב"ה כי צרה קשה נפלה עליו, וכאילו חרב עליו עולמו, אבל עכשיו הוא מוצא נוחם וקרבת אלוקים עצומה מכוח התפילות והתחנונים שהתפלל באותם 7 שבועות רצופים, כי תפילה מקרבת מאוד את האדם לבורא עולם.

ויבא יוסף דיבתו רעה אל אביהם

ובכל זאת מכל השידוכין הללו שממש אינם נראים ככלילי השלימות, בכל זאת מהם יצאו 12 שבטי קה עדות לישראל, שהם דורות ישרים מבורכים עדי עד.

וזה בא ללמדנו שכל יהודי לא ייבהל אם הוא לא התחתן עם פסגת חייו, אלא התפשר על אה ועל אה, שידע ששידוכין משמים הם, ומכל שידוך בס"ד אפשר להקים בית נאמן בישראל, ודורות ישרים לתפארת ממש.

וייוסף בקנאתו לשלימות השבטים, ולא יחודם תחת אב אחד **"אביהם"**, וגם להשוות כל האימהות כולל השפחות בתואר **"נשי אביו"**, בכך תרם לאחדות השבטים ולחיזוק עם ישראל.

ולמתק עניין האהבה והשנאה והזלזול בשפחות וביוסף, מצאתי **במדרש רבה פ"י יח'**, על השנאה ליוסף, שכתוב **(ישעיה סג) "למה תתענו ה' מדרכיך", שכשרצית נתת בלבם לאהוב, וכשרצית נתת בלבם לשנוא, ויתכן** וכלול בזה גם הזלזול בשפחות ובבני השפחות וכל ההפלות שאמרו חז"ל שלא לא יפלה אדם בין בניו, שזה היה מרצון ה' להפלות ולאהוב ולשנוא.

ואכן לאחר שנמכר יוסף כתוב **"ויקומו כל בניו וכל בנותיו לנחמו"** – את יעקב אבינו, וכאן התאחדו שכולם נחשבו בניו ובנותיו אפילו החתנים והכלות, שלא רק קרבה ראשונה כולו אלא גם קרבה שניה, ובפשטות כ"ש בניו מהשפחות נחשבו כבניו ממש, וכמו כן מאותו זמן כבר לא מצינו פחיתות כלפי בני השפחות, אלא כולם נחשבו מאותו זמן ללבני יעקב ולשבטי קה.

אבל חשוב לזכור שעם כל הכוונות הטובות, אם על הדרך אתה מצער יהודים אפילו לשם שמים, אתה בסכנה איומה, כפי שיוסף אמר לשם שמים לשון הרע על אחיו אצל אביו, זה גרם שאשת פוטיפר תרד לחייו ותצער אותו גם בכוונות של לשם שמים כי ידעה שיוסף אמור להיות קשור עמה בקשרי משפחה, רק טעתה שזה היה עם בתה ולא עמה.

בגלל הידיעה שהוא יורש גהינום, ועל זה בוודאי יש לבכות כל החיים.

ואולי יש להוסיף, שבכוונה הקב"ה נתן ידיעה כזו ליעקב אבינו, כי נגזר על יעקב לא להתנחם על פטירת יוסף, ומצד שני שלא יחשוב שיוסף חי, כי הצער שיהיה ליעקב שבנו הצדיק יוסף חי ויכול

רש"י הביא את דברי המדרש **רבה פ"י יז' א"ר אבא בר כהנא והלא אין דרכן של ישמעאלים להיות טעונים אלא עורות ונפט, אלא הקב"ה זימן ליוסף הצדיק באותה שעה שקים מלאים בשמים, כדי שתהא הרוח מנשבת בהם מפני ריחן של ערביים.**

בין אם נפרש שהיה אצל הישמעאלים זמן רב כי הם הורידוהו, ובין אם נפרש כדברי רש"י שיוסף נמכר ועבר הרבה ימים והמדינים הם שהורידו אותו למצרים, ואם כן יוסף היה רק זמן קצר עם הישמעאלים, בכל זאת גם לזמן קצר רצה הקב"ה שיוסף לא יסבול מהריח הרע של הישמעאלים שכבר דבוק הסירחון בגופם כמדויק במדרש.

ויתכן שהסיבה היא, שהיות ויוסף בכה והתחנן לה' בתפילה כשנמכר, אז הקב"ה לא רצה שיוסף ימנע לרגע

קצת התקשתי, למה לא כתוב ויבא יוסף דיבתו של השבטים רעה אל אביו, או אל יעקב, ויתכן שבכוונה כתוב אל אביהם, כי כפי שהביא **רש"י דברי המדרש** שאמר לאביו שהם נוהגים בבני בלהה וזלפה מנהג עבדים וקורין אותן עבדים, ואילו אני נוהג בהן מנהג כבוד ואחווה, שנאמר **"והוא נער את בני בלהה ואת בני זלפה נשי אביו"**.

ואולי בגלל זה כתוב, אל אביהם, שרצה לחדד שיוסף טען שהיות ויש לכל השבטים אב אחד שמאחד את כולם, ולכן כולם שווים, ואינם עבדים או בני שפחות, אלא נשי אביו.

ואומנם מצאנו שבהתחלה כן היה היחס לשפחות ולבניהם שונה מהאימהות ובניהם, שהרי את שמות בני השפחות נתנו האימהות רחל ולאה ולא השפחות שילדו את בניהם, כמו כן יעקב כשרצה לברוח מלבן קרא רק לרחל ולאה ולא לשפחות, כמו כן כתוב **"ויקה את שתי נשיו ואת שתי שפחתיו ואת אחד עשר ילדיו ויעבר את מעבר יבק"**, וכן בפגישה המסוכנת עם עשו כתוב **"וישם את השפחות ואת ילדיהן ראשונה ואת לאה וילדיה אחרונים ואת רחל ואת יוסף אחרונים"**.

ואכן התחדש בס"ד חידוש נפלא, הודו לה', שחתונת יעקב עם 4 נשותיו, יש בזה עוצמה לשידוכים ולהקמת בית נאמן ודורות ישרים מבורכים לכל הדורות שבעם ישראל.

כי הנה יעקב אבינו התחתן עם לאה בלי רצון, עד כדי כך שאמרה שהיא שנואה, וכמעט היה זה כמקח טעות הנישואין עם לאה לולי יעקב המשיך לחיות עמה והוליד ממנה ילדים זה הוכיח שהסכים לנישואין למרות רמאות לבן, שהחליף את רחל בלאה, וגם רחל שיעקב כל כך אהב היא נפטרה בגיל ציר ובקושי זכה יעקב לחיות עמה, וחף מזה היו ליעקב 2 שפחות ממש כפי שראינו ביחס המובא בתורה, ולא כמו עקרת בית הקורסת מרוב עמל ועבודה שהילדים מקשים על חייה בעבודת פרך שמלכלכים את הבית אחרי ששטפה בלי אכפתיות ורחמים, והאמא בוכה שמרגישה כשפחה, אלא ליעקב אבינו היו 2 שפחות ממש.

וטהר לבנו - וישב

מה עם השפחות??

ולכאורה מדוע העדיף יעקב את שפחת רחל מלאה עצמה?? אלא שהיות והשפחות התבטלו לגמרי לאימהות הרי הן כביכול כחלק מהאימהות ממש, וזה הוא כבודן.

אומנם מידת ההתבטלות של שלימות ישראל איפה תימצא כשהשפחות שהן כביכול מסמלות את מידת ההתבטלות וההכנעה לא רמוזים בשם **ישראל**??

ויתכן שמידת ההתבטלות טמונה בשם **יעקב** הרמוז וכלול בשם ישראל כאמור, שיעקב אבינו נכנע בפני לבן ועשיו, ולא נלחם כנגדם למרות כוחו העצום בתורה ובקדושה, כי בגלות עלינו להוריד את הראש עד אשר יעבור זעם.

ולפי זה מה שכתב **רש"י** בפרשה **שהשבטים היו מבזים את בני השפחות**, יתכן שהכוונה היא שהיו אומרים להם שאתם תפקידכם לקבל מהשבטים ולא ללמד ולתת מכוחכם לשבטים. **ואילו** יוסף היה עם בני השפחות כנער, דהיינו למרות שלמד מאביו את כל התורה שיעקב למד אצל שם ועבר, בכל זאת יוסף כלפיהם היה כנער שותה בצמא את דבריהם.

המאמצים האדירים של שר המשקים במשך שנתיים לזכור את יוסף, ולמה בסוף הציגו רע?

חידוש משותף עם תלמידי היקר פנחס ברורמן נ"ץ מכיתה ח' ת"ת תורת אמת בני ברק

והתשובה היא בהמשך דברי המדרש שהקב"ה רצה ללמד את יוסף ואת כלל עם ישראל, שנס יציאת יוסף מהכלא ועלייתו להיות מלך במצרים, היה אך ורק כי הקב"ה ישב וציפה לרגע הנכון שבו יצא יוסף מהבור ויהיה מלך, ושיוסף יבין שיש לבטוח אך ורק בישועת ה', ולכן שנתיים של השתדלות עצומה של שר המשקים הלכה לטמיון, כל יום מחדש ה' הורידה לטמיון, וגם אם בטוחים אנו בבן אדם שבוודאי יעזור לנו כי שנתיים מסר נפש להיות בעזרנו ולמרות שנכשל שוב ושוב לא התייאש שאז בטוח ברגע הנכון יהיה לעזרנו, גם מחשבה זו הבל היא, אלא רק הקב"ה בעצמו הוא המציל והעוזר והתומך בלבד, ובכך ששר המשקים דיבר רע על יוסף כך לא היה יכול שר המשקים לטעון בגללי יצא יוסף מהבור ובזכותי הומלך.

ובדרך אחרת נראה, שלמרות ששר המשקים שכח בגלל פעולות המלאך, בכל זאת בגלל שפחד ממלך חדש שיתכן ויהיה גרוע מפרעה הזה, לכן מכוח הפחד הוא זכר ולא שכח למרות פעולות המלאך, ואילו היה שר המשקים מכניס לעצמו פחד עצום מיוסף שבוטח יצא לחופשי כיה' היה עמו בכלא, ואז ינקום בו על שלא זכר לעזור לו, וכפי שרואים שחשש שיוסף יהיה מלך או יעלה לגדולה שלכן אמר "עבד" שעל פי חוקי מצרים אין עבד ראוי למלוכה ולגדולה, וגם אם היה לו פחד עצום מכפיות טובה אולי כך היה כן זוכר לעזור ליוסף גם לפני חלום פרעה לאחר שנתיים.

וכדברי המדרש פט ז' כיון שראה שר המשקים את פרעה שהייתה נפשו מבקשת לצאת חישב בדעתו שאם ימות פרעה זה ויעמוד מלך אחר איני יודע אם מעמידי באמונתי אם לא, לכן וידבר שר המשקים, אמר לו **שני חטאים יש בידי אחת שלא עשיתי ליוסף טובה להזכירו לפניך**, ואחת שראיתך מצטער על פתרונו של חלום ולא גלית לך עליו שהיה יודע פתרונו, ובכל זאת למרות שהתוודה שחטא בכפיות טובה הוא ממשיך בכפיות הטוב, וביזה את יוסף **"עבד נער עברי"** וכאמור.

יוסף מודה לה' על שאביו כבר לא מפלהו לטובה, ושאחיו לא שמים בו עין רעה, והעונש ע"כ?

ואולי ניסיון אשת פוטיפר היה חינוך ולא עונש, כי ברגע שיוסף כמעט נפל רח"ל באשת פוטיפר ראה דמות אביו שפינקו, אז הבין שאביו ייחד אותו לטובה מכל אחיו, שבכך יתגבר על הניסיון, שידע שהוא חשוב מאוד מאוד לאביו, ואכן יש דברים שלא מבינים מיד!! **ואולי** והיות וסבל מעין רעה לכן כשהתגבר לא ליפול עם אשת פוטיפר והבין שאביו פינקו לטובתו ולא לרעתו, מאז אין עין רעה שולטת בזרעו של יוסף הצדיק.

שנים כאב לי **מדוע בלהה וזילפה** שהיו אימהות של חלק משבטי קה, וילדיהן השלימות את 12 השבטים שהם שבטי קה עדות לישראל, איך זה שהם **לא נזכרות כאימהות האומה**?? ורק **שרה רבקה רחל ולאה נחשבו**??

וכי תאמר הלוא בלהה וזילפה היו שפחות ויעקב לא בחר בהן להתחתן עמהן, מכל מקום הרי בסופו של דבר הם הולידו חלק משבטי ה' ואם בניהם נחשבים מדוע שהן לא יחשבו??

ונראה, שהשפחות הקדושות והצדיקות עיקר עבודת ה' שלהן הייתה להיות בטלים לאימהות לגמרי, והן מצדם לא רצו להיחשב כי הן ראו חשיבות עצומה להיות בטילה לגבירתה וכחלק מהן.

וראיה לדבר מכך שכשנפטרה רחל יעקב אבינו הפך את שפחת רחל לעיקר הבית, וזה כאב לראובן שבלבל יצועי אביו, שהקפיד על כך והעביר שלא תהיה עם יעקב ולא שפחת רחל ע"פ רש"י **פרק לה' כב'**.

מובא במדרש רבה פ"ז ששר המשקים עשה לעצמו בכל יום ויום תזכורות בכל מיני צורות בתנאים ובקשירת פרטי לבוש חריגים לתזכורת, שכך יזכור את יוסף ולדבר עליו טוב אצל המלך שישחררו, אבל היה מלאך בא ומשכיחו, וכן בא מלאך ומתיר את קשרי הלבוש ששימש לתזכורת.

ומשמע שלמרות שהמלאך העלים את התזכורות בכ"ז בכלל יום היה נזכר שוב בבוקר, ולא ששכח שכחה אחת ארוכה למשך שנתיים כפי שיש אנשים משכיחים מעצמם מטלות וטובות שעליהם לגמול לידים. ונראה שהיה נס מיוחד שישכח ומצד שני נס מיוחד שיזכור שוב כל יום מחדש, וכך זכר ועשה סימנים ושכח בגלל המלאך כל יום יום במשך שנתיים בלי להתייאש!!!

ונשאלת השאלה, למה לא הושכח ממנו הדבר לשנתיים שלימות, ומה שעוד יותר מדהים, שהנה סוף סוף שר המשקים הצליח לאחר שנתיים של מאמצים שנכשלו סוף סוף הוא נזכר בזמן הנכון והראוי והכי מתאים לעזור ליוסף סוף סוף, ובדרך הטבע הוא היה אמור לקפוץ בהתלהבות ולשבח את יוסף החכם והמוצלח הפותר חלומות במדויק, ולבקש מהמלך לשחררו ולהחזירו לאביו בארץ ישראל, כבקשת יוסף.

והנה במקום זה שר המשקים השמיע למלך את הדברים הכי גרועים והכי מזיקים ליוסף שכינה אותו "נער" "עבד" "עברי", וכפי שפירש רש"י "נער" ילדותי וטיפש, "עבד" שאינו ראוי למלוכה, "עברי" ששנוא על כל המצרים, כך שרוב הסיכויים שפרעה ישתמש ביוסף לפתירת החלום ויזרוק אותו לאחר השימוש והניצול חזרה לבור, כי למי במצרים יהיה איכפת מעבד עברי וטיפש!! איך יתכן הדבר, וכי טיפש היה שר המשקים?? להשקיע במסירות נפש וברגע האמת להרוס הכל!!

במדרש רבה פ"ז כתוב שיוסף הודה לה' בבית האדון המצרי שכבר אינו סובל מעין רעה ששמו אחיו במנה היפה שפינקו אביו.

ולכן כתוב במדרש שהקב"ה אמר חייך שאני מגרה בך את הדוב, דהיינו שלכן יוסף התנסה בניסיון של אשת פוטיפר, וצריך עיון וכי מגיע עונש ליוסף שמחפש קרן אור בתוך החושך הגדול להודות בה לה'?